

Inspektionsrapport
från Skolverket
2007:32

Utbildningsinspektion i Bengtsfors kommun

Beslut
Kommunrapport
Skolrapporter

Skolverket

Innehåll

Beslut

Kommunrapport

Skolrapporter

Bengtsgården

Bäckeskolan–Lövåsenskolan

Ekhagskolan

Franserudsskolan

Skåpafors skola

Strömkulleskolan, gymnasieskola

Bengtsfors kommun
Box 14
66621 Bengtsfors

2007-02-27
1 (4)
Dnr 53-2006:1623

Genomförd utbildningsinspektion i Bengtsfors kommun

Skolverket har genomfört inspektion i Bengtsfors kommun av förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen, barn- och ungdomsutbildningen samt vuxnas lärande. Besök gjordes i kommunens skolor och andra verksamheter under perioden den 19 september 2006 till och med den 20 oktober 2006.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande i kommunen att nå de nationella målen. Inspektionen granskar utbildningens kvalitet samt bedömer om kommunen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden; verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionsrapporten syftar dock inte till att ge en heltäckande bild av all förskole- och skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagda rapporter framgår vilka skolor och verksamheter som inspekterats och hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna. Förutom en övergripande rapport om kommunens hela ansvarsområde för förskoleverksamheten, skolan, skolbarnsomsorgen och vuxnas lärande finns även rapporter om varje kommunal skola.

Detta beslut redovisar brister på kommunnivå samt brister på skol- och verksamhetsnivå som kommunen snarast måste åtgärda (bristområden). Dessutom redovisas områden där kommunen bör initiera ett utvecklingsarbete och vidta nödvändiga åtgärder för att förbättra kvaliteten (förbättringsområden i kommunen).

I skolrapporterna framförs ytterligare förbättringsområden avseende kvaliteten på skol- och verksamhetsnivå där kommunen i det fortsatta kvalitetsarbetet ansvarar för att förbättringar och utveckling av verksamheterna kommer till stånd.

Senast inom tre månader från dagen för beslutet, dvs. senast den 27 maj 2007 skall Bengtsfors kommun redovisa till Skolverket, enheten i Göteborg, vilka åtgärder som vidtagits mot allvarliga brister, brister på kommunnivå samt brister på skol- och verksamhetsnivå. I bilaga till beslutet anges vilka skolor och verksamheter som berörs.

Skolverket avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen på kommunnivå samt på skol- och verksamhetsnivå.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att Bengtsfors kommun till stora delar genomför förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och utbildning i de obligatoriska och frivilliga skolformerna i enlighet med de nationella målen och kraven. De avgränsade brister som inspektionen funnit i de olika skolorna framgår delvis i kommunrapporten, men framför allt i de skolrapporter som finns som bilaga till denna rapport.

Skolverkets bedömning är att förskoleverksamheten i Bengtsfors kommun huvudsakligen är av god kvalitet. Intervjuer med personal och ledning visar på goda kunskaper om barns utveckling och lärande och att arbetet bedrivs med utgångspunkt i nationella styrdokument.

Besök i olika verksamheter och intervjuer med elever, studerande, personal och föräldrar visar att eleverna i Bengtsfors barn- och ungdomsutbildning, skolbarnsomsorg samt vuxenutbildning utvecklar normer och värden i enlighet med målen för respektive utbildning. Det är en lugn och vänlig atmosfär mellan eleverna och eleverna känner sig trygga i skolan. I samtliga skolor uppger eleverna att både elever och personal är mycket uppmärksamma när det gäller trakasserier och mobbning, vilket enligt eleverna förekommer i mycket liten utsträckning.

Bengtsfors kommun arbetar medvetet med att förbättra elevernas kunskapsresultat och en positiv utveckling avseende kunskapsmålen är på gång i kommunen. Ett fortsatt arbete för ökad måluppfyllelse är av stor vikt likaså är det viktigt att förbättringsarbetet grundar sig på en analys av resultaten så att rätt åtgärder vidtas.

Merparten av eleverna i kommunens grundskolor är endast i liten omfattning medvetna om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Då elevernas kunskaper om utbildningens mål är begränsade minskar elevernas förutsättningar att vara delaktiga i skolans inre arbete. Elevernas medvetenhet om målen för utbildningen kan således utvecklas.

Bengtsfors kommun har en väl fungerande styrning och ledning. Samtliga intervjuade politiker, förvaltningstjänstemän och rektorer anser att ansvarfördelningen är tydlig och att alla är införstådda med vem och på vilket sätt beslut skall fattas. Kvalitetsarbetet i kommunen är gott och skolornas kvalitetsredovisningar utgör en god förutsättning för styrning, ledning och kvalitetsssäkring av utbildningsverksamheterna. Redovisningen av kvalitetsarbetet i kommunen skall emellertid göras i form av en kvalitetsredovisning. Kommunen måste upprätta en kvalitetsredovisning och den skall också benämnas kvalitetsredovisning. Vidare måste kvalitetsredovisningen också behandla särskolans kvalitetsarbete. Vuxenutbildningens kvalitetsredovisning inte uppfyller förordningens krav.

I Bengtsfors kommun pågår ett utvecklingsarbete för att ta fram ett gemensamt underlag för att underlätta framtagandet av en likabehandlingsplan i verksamheterna. Vid inspektionstillfället har skolorna mobbningsplaner som inte motsvarar en

2007-02-27

3 (4)

Dnr 53-2006:1623

sådan likabehandlingsplan som den nya lagen kräver. Detta måste kommunen snarast åtgärda.

I grundskolorna har eleverna endast i liten utsträckning inflytande över planering av undervisningen. Enligt intentionerna i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet skall elevernas möjlighet till inflytande utvecklas så att de i högre grad, och efter ålder och mognad, får inflytande över sitt lärande. Undervisningen skall bedrivas så att eleverna, genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen, kan utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ansvar. Elevernas inflytande över sitt lärande bör utvecklas i grundskolorna i Bengtsfors kommun.

I kommunen finns ett tydligt gemensamt förhållningssätt när det gäller elever i behov av särskilda stödåtgärder. Både politiker och tjänstemän framhåller vikten av att ha ett inkluderande synsätt, vilket innebär att stödet skall ges inom ordinarie verksamhet. Kommunen har satsat på utbildning av specialpedagoger och genomfört en omorganisation av elevhälsan i kommunen. Behovet av studiehandledning i modersmålet kartläggs emellertid inte i skolorna och i kommunen.

Inspektionen visar att barn och ungdomar i kommunen generellt har god tillgång till omsorg och utbildning men det finns också förbättringsområden som bör åtgärdas. Kommunen saknar rutiner för att undersöka behovet av modersmålsundervisning.

Skolverket bedömer att följande brist/brister på kommunnivå måste åtgärdas.

- Kommunen har inte upprättat en kvalitetsredovisning i enlighet med författningens krav (1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Likabehandlingsplaner saknas för respektive verksamhet (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).

I bilaga till beslutet anges sådana brister på skol- och verksamhetsnivå som måste åtgärdas.

Vidare bedömer Skolverket att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Kommunen bör arbeta vidare med att för eleverna förtydliga målen för undervisningen.
- Grundskoleelevernas inflytande bör utvecklas så att de successivt och i allt större omfattning blir delaktiga och tar ansvar för sitt lärande.
- Kommunen bör utveckla rutiner för att undersöka behovet av studiehandledning på modersmålet.
- Kommunen bör utveckla rutiner för att undersöka behovet av modersmålsundervisning.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Eva Wallentin
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också deltagit undervisningsrådet Elisabeth Fogelberg, enhetschefen Hans Larson samt juristerna Alf Johansson och Ulrika Lindmark.

Kopia till

Enligt fastställd sändlista

Bilaga

Förteckning över skolor eller verksamheter där Skolverket kräver åtgärder.

Följande brister vid respektive skola eller verksamhet måste åtgärdas

Bengtsgården

- Beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp saknas (5 kap.5 § grundskoleförordningen).
- Skolan har ännu inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Eleverna vid Bengtsgården får inte möjlighet att under språkvalet svenska/engelska fördjupa sina kunskaper inom respektive ämne (2 kap. 17-18 § § grundskoleförordningen, bilaga 3 till skollagen).
- Svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).

Bäckeskolan/Lövåsensskolan

- Skolorna har ännu inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).
- Eleverna får ingen undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordning om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).

Ekhagsskolan

- Skolan har ännu inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Eleverna får ingen undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordning om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).
- Svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).

Franserudsskolan

- Skolan har ännu inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).

- Svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).
- Eleverna får ingen undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordning om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).

Skåpaforssskola

- Skolan har ännu inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Eleverna får ingen undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordning om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).

Strömkulleskolan

- Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever som är i behov av särskilt stöd (8 kap. 1.a § gymnasieförordningen).
- Det finns lokala kurser och betygskriterier för dessa som inte är korrekt utformade (2 kap. 14 § och 7 kap. 4 § gymnasieförordningen).

Vuxenutbildningen

- Vuxenutbildningens kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Utbildningsinspektion i Bengtsfors kommun

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Verksamhetens omfattning och organisation vid inspektionen.....	2
Sammanfattande bedömning.....	3
Bedömning av resultaten.....	5
Bedömning av genomförandet.....	8
Bedömning av förutsättningarna	15

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten inom förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen, barn- och ungdomsutbildningen och vuxenutbildningen i Bengtsfors kommun.

Skolverket sände den 27 april 2006 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Kommunens styrelse och centrala förvaltning för verksamheterna och samtliga skolor har besökts under perioden den 19 september till och med den 20 oktober 2006. De ansvariga inspektörerna framgår i slutet av denna rapport.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanerna och övriga författningar för det offentliga skolväsendet och övriga verksamheter. Närmare information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se /Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

De rekommendationer och krav på åtgärder som inspektörerna anger i den sammanfattande bedömningen i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen.

Denna skriftliga rapport kompletteras med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för kommunen, skolorna och verksamheterna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument från kommunen och skolorna, dels den information som inspektörerna samlat in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella

uppföljningssystem. I Bengtsfors kommun genomfördes intervjuer med representanter för elever, föräldrar, skolpersonal, skolledare, förvaltningsledning och politiker. Samtliga grundskolor, gymnasieskolor och vuxenutbildningen har besökts, men inte förskoleverksamheten. På skolorna har intervjuer genomförts med skolledningen samt representanter för elever, lärare och föräldrar. Vidare har intervjuer genomförts med representanter för föräldrar, personal och chefer för förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen. Inspektionen av de kommunala skolorna redovisas i separata skolrapporter.

Företrädare för kommunen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifterna i rapporten.

Verksamhetens omfattning och organisation vid inspektionen

Verksamhetsform	Antal barn/elever/studerande
Förskoleverksamhet	339
Skolbarnsomsorg	222
Förskoleklass	86
Grundskola	1093
Obligatorisk särskola	14
Gymnasieskola	284
Gymnasiesärskola	5
Kommunal vuxenutbildning, komvux	217
Vuxenutbildning för utvecklingsstörda, sårvox	6
Svenskundervisning för invandrare, sfi	8

Bengtsfors kommun ligger i Dalsland vid sjön Lelång i nordvästra delen av Västra Götalands län. Inom kommunen finns rika möjligheter till omväxlande friluftsliv. Centralorten är Bengtsfors. Inom kommunen finns flera mindre orter. De största är Bäckefors, Billingsfors, Dals Långed och Skåpafors.

Folkmängden uppgår år 2005 till 10 225 invånare. Flest antal arbetstillfällen finns inom tillverkning samt vård och omsorg. Andel invånare i åldern 7–15 år är lika med snittet i riket, nämligen 11 procent. 17 procent av befolkningen 20–64 år har eftergymnasial utbildning. Motsvarande siffra för riket är 34 procent. Bengtsfors är en kommun som minskar i folkmängd och har gjort så de senaste åren.

I Bengtsfors kommun finns det sju kommunala förskolor med 14 avdelningar och 12 familjedaghem. En enskild verksamhet, ett föräldrakooperativ, finns i Gustavsfors med 17 barn. Denna verksamhet har kommunen tillsynsansvar över och omfattas därmed inte av Skolverkets utbildningsinspektion. I kommunen finns grundskolor med förskoleklass och årskurserna 1–6 i Bäckefors, Billingsfors, Skåpafors, Dals-Långed samt i centrala Bengtsfors. Fritidshem finns i kommunens samtliga skolor med förskoleklass och årskurserna 1–6. Några barn får sin skolbarnsomsorg tillgodosedd hos dagbarnvårdare. År 2006 lades två grundskolor, en förskola och ett fritidshem ned.

I kommunen finns en 7–9 skola, Bengtsgården, samt en gymnasieskola, Strömkulleskolan. Dessa är belägna i centralorten Bengtsfors. Strömkulleskolan erbjuder fyra nationella program, gymnasieskolans individuella program samt individuella lösningar för elever i gymnasiesärskolan. Bengtsforsungdomar erbjuder och genomför också utbildning i andra kommuner. Bengtsfors kommun har gymnasiesamverkansavtal med Säffle-Åmål samt med Fyrbodals kommunförbund. Fyrbodals kommunförbund består totalt av 14 kommuner (kommunerna Vänersborg och Trollhättan samt kommuner i Bohuslän och Dalsland). De ungdomar som inte påbörjar någon gymnasieutbildning eller avslutar i förtid följs upp och ges stöd på olika sätt. Kommunala vuxenutbildningen, kommunens Lärcentrum, erbjuder grundläggande och gymnasial vuxenutbildning, svenskundervisning för invandrare (sfi) och vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvox). Enheten arbetar också med högskoleutbildning på distans och med uppdragsutbildning.

I Bengtsfors kommun ansvarar kultur- och utbildningsnämnden för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen, barn- och ungdomsutbildningen samt vuxenutbildningen.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen och övriga skolförfattningar. Inspektionen avser verksamhetens resultat, genomförandet av verksamheten och några av förutsättningarna för lärandet.

Skolverket bedömer att Bengtsfors kommun till stora delar genomför förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och utbildning i de obligatoriska och frivilliga skolformerna i enlighet med de nationella målen och kraven. De avgränsade brister som inspektionen funnit i de olika skolorna framgår delvis i kommunrapporten, men framför allt i de skolrapporter som finns som bilaga till denna rapport.

Skolverkets bedömning är att förskoleverksamheten i Bengtsfors kommun huvudsakligen är av god kvalitet. Intervjuer med personal och ledning visar på goda kunskaper om barns utveckling och lärande och att arbetet bedrivs med utgångspunkt i nationella styrdokument.

Besök i olika verksamheter och intervjuer med elever, studerande, personal och föräldrar visar att eleverna i Bengtsfors barn- och ungdomsutbildning, skolbarnsomsorg samt vuxenutbildning utvecklar normer och värden i enlighet med målen för respektive utbildning. Det är en lugn och vänlig atmosfär mellan eleverna och eleverna känner sig trygga i skolan. I samtliga skolor uppger eleverna att både elever och personal är mycket uppmärksamma när det gäller trakasserier och mobbning, vilket enligt eleverna förekommer i mycket liten utsträckning.

Bengtsfors kommun arbetar medvetet med att förbättra elevernas kunskapsresultat och en positiv utveckling avseende kunskapsmålen är på gång i kommunen. Ett fortsatt arbete för ökad måluppfyllelse är av stor vikt likaså är det viktigt att förbättringsarbetet grundar sig på en analys av resultaten så att rätt åtgärder vidtas.

Merparten av eleverna i kommunens grundskolor är endast i liten omfattning medvetna om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Då elevernas kunskaper om utbildningens mål är begränsade minskar elevernas förutsättningar att vara delaktiga i skolans inre arbete. Elevernas medvetenhet om målen för utbildningen kan således utvecklas.

Bengtstors kommun har en väl fungerande styrning och ledning. Samtliga intervjuade politiker, förvaltningstjänstemän och rektorer anser att ansvarfördelningen är tydlig och att alla är införstådda med vem och på vilket sätt beslut skall fattas. Kvalitetsarbetet i kommunen är gott och skolornas kvalitetsredovisningar utgör en god förutsättning för styrning, ledning och kvalitetssäkring av utbildningsverksamheterna. Redovisningen av kvalitetsarbetet i kommunen skall emellertid göras i form av en kvalitetsredovisning. Kommunen måste upprätta en kvalitetsredovisning och den skall också benämnas kvalitetsredovisning. Vidare måste kvalitetsredovisningen också behandla särskolans kvalitetsarbete. Vuxenutbildningens kvalitetsredovisning inte uppfyller förordningens krav.

I Bengtstors kommun pågår ett utvecklingsarbete för att ta fram ett gemensamt underlag för att underlätta framtagandet av en likabehandlingsplan i verksamheterna. Vid inspektionstillfället har skolorna mobbningsplaner som inte motsvarar en sådan likabehandlingsplan som den nya lagen kräver. Detta måste kommunen snarast åtgärda.

I grundskolorna har eleverna endast i liten utsträckning inflytande över planering av undervisningen. Enligt intentionerna i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet skall elevernas möjlighet till inflytande utvecklas så att de i högre grad, och efter ålder och mognad, får inflytande över sitt lärande. Undervisningen skall bedrivas så att eleverna, genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen, kan utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ansvar. Elevernas inflytande över sitt lärande bör utvecklas i grundskolorna i Bengtstors kommun.

I kommunen finns ett tydligt gemensamt förhållningssätt när det gäller elever i behov av särskilda stödåtgärder. Både politiker och tjänstemän framhåller vikten av att ha ett inkluderande synsätt, vilket innebär att stödet skall ges inom ordinarie verksamhet. Kommunen har satsat på utbildning av specialpedagoger och genomfört en omorganisation av elevhälsan i kommunen. Behovet av studiehandledning i modersmålet kartläggs emellertid inte skolorna och i kommunen.

Inspektionen visar att barn och ungdomar i kommunen generellt har god tillgång till omsorg och utbildning men det finns också förbättringsområden som bör åtgärdas. Kommunen saknar rutiner för att undersöka behovet av modersmålsundervisning.

I Skolverkets beslut finns närmare redovisat övergripande brister i kommunen, brister på skol- och verksamhetsnivå som kommunen snarast måste åtgärda (bristområden) samt kommunövergripande områden där kommunen bör initiera ett utvecklingsarbete och vidta nödvändiga åtgärder för att förbättra kvaliteten (förbättringsområden).

I skolrapporterna framförs ytterligare förbättringsområden på skol- och verksamhetsnivå avseende kvaliteten.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat om barnen och eleverna i de olika verksamheterna utvecklas och når kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet, särskilt angivna i skollagen, läroplanerna för förskolan (Lpfö 98), det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94) och det frivilliga skolväsendet (Lpf 94), de nationella kursplanerna och programmålen.

Förskoleverksamheten

Bedömningarna av förskoleverksamheten i Bengtsfors kommun grundar sig på intervjuer med Kultur- och utbildningsförvaltningens chef, rektorer, personal, och ett urval av föräldrar som har barn i någon av kommunens förskolor samt insänd dokumentation.

Vid intervjuer framhåller personalen att de lägger stor vikt vid att stimulera barnens lek och skapande förmåga och genom olika uttrycksformer främjar ett lustfyllt lärande. Barnen utvecklar på så sätt sin självkänsla, förmåga att samspe- la med andra och förståelse för gemensamma normer och värderingar. Persona- len lägger stor vikt vid att utveckla språklig medvetenhet och genom olika grupperingar försöker personalen ge barnen en lugn och trygg miljö. Föräldrar ger i intervjuer uttryck för att de har ett stort förtroende för personalens profes- sionalitet och en positiv erfarenhet av samarbetet med förskolans personal. De känner sig trygga när barnen är i förskolan, i vetskap om att barnen trivs och blir väl bemötta. Personalen uppger att de utgår från det enskilda barnets behov vid planering av verksamheten. De betonar också vikten av att ge barnen utma- ningar för att stärka barnets självkänsla. Inspektörernas intryck är att personalen är engagerad i sitt arbete och på ett mycket medvetet sätt planerar verksamhe- ten utifrån intentionerna i läroplanen för förskolan. Förskolorna redovisar mål- uppfyllelsen i arbetet med barns språkutveckling i sina kvalitetsredovisningar. Enligt redovisningarna är måluppfyllelsen hög men flera åtgärder för ytterligare utveckling bedöms behövas, exempelvis kompetensutveckling.

Inspektörerna bedömer att förskoleverksamheten ger barnen en allsidig utveck- ling.

Skolbarnsomsorgen

Bedömningarna av skolbarnsomsorgen i Bengtsfors kommun grundar sig på intervjuer med Kultur- och utbildningsförvaltningens chef, rektorer, personal, samt insänd dokumentation.

Personalen upplever att barnen under fritidshemstiden är trygga. De barn in- spektörerna möter berättar att de trivs och tycker om sitt fritidshem. Inspektö- rernas intryck är att personalen är lyhörd och lyssnar på barnen. De försöker utgå från varje barns intresse och behov och ger barnen möjlighet att ha infly- tande över verksamheten. Personalen arbetar med att utveckla barnens förmåga att visa hänsyn och empati och framhåller att de har möjlighet att ge eleverna en meningsfull fritid och stöd i dess utveckling. De erbjuder eleverna ett ”smör- gåsbord” av aktiviteter, såsom pyssel och utevistelse. Inspektörerna bedömer att skolbarnsomsorgen arbetar för att ge eleverna en meningsfull fritid och stöd i dess utveckling.

Barn- och ungdomsutbildning

Inspektionen visar att skolorna i Bengtsfors kommun når goda resultat i sitt arbete med normer och värden. Enligt läroplanerna skall skolan aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar. Skolan skall sträva efter att varje elev känner trygghet och lär sig att ta hänsyn och visa respekt i samspel med andra. De intryck inspektörerna får är att skolorna i Bengtsfors kommun överlag lever upp till läroplanernas intentioner. Inspektörerna uppfattar att det är en lugn och vänlig atmosfär såväl mellan eleverna som mellan eleverna och de vuxna och att eleverna känner sig trygga i skolan. I samtliga skolor uppger eleverna att förekomsten av mobbning och annan kränkande behandling är ovanlig och att personalen är mycket uppmärksam och ingriper om något händer. Enligt redovisningen i kommunens verksamhetsplan bedöms klimatet i skolorna vara gott. Inspektörerna vill dock påpeka att de vid någon skola mött elever som känt att de vuxna inte lyssnat på dem och tagit vara på deras åsikter, vilket behandlas i skolrapporten.

För utvärdering och uppföljning av elevernas kunskapsutveckling används olika tester och diagnostiska prov samt nationella prov i årskurserna 5 och 9 och i gymnasieskolan. I grundskolornas kvalitetsredovisningar finns måluppfyllelsen i svenska, matematik, engelska och elevernas trivsel redovisat. I några skolor finns också de naturorienterade ämnena samt bild, idrott, musik och slöjd redovisade. I gymnasieskolans kvalitetsredovisning finns resultaten i karaktärsämnen redovisade. I kommunens verksamhetsberättelse redovisas betyg i årskurs 9 samt betyg för eleverna i årskurs 3 i gymnasiet. Antalet elever behöriga till gymnasiet samt antalet av gymnasieskolans elever som är behöriga till högskolestudier redovisas också.

I kommunens verksamhetsberättelse 2005 finns måluppfyllelsen för eleverna i årskurs 5 redovisade. Enligt den bedöms måluppfyllelsen i svenska, matematik och engelska vara 75–89 procent, vilket bygger på enheternas kvalitetsredovisningar. Elevernas resultat på de nationella proven finns inte redovisade.

Officiell statistik visar att andelen elever från kommunen som når behörighet till gymnasiet ligger i nivå med riket. År 2005 var 89 procent av eleverna i årskurs 9 behöriga till nationellt program. För flickornas del var 92 procent behöriga till nationellt program och bland pojkarna var 85 procent behöriga. Andelen elever behöriga till nationellt program i riket var samma år 89,6 procent.

Tabell 1. *Utbildningsresultat vid grundskolan i Bengtsfors jämfört med hela riket år 2005.*

Betygsresultat	Bengtsfors	Riket
Genomsnittligt meritvärde ¹	190,2	206,3
Andel (i procent) behöriga till gymnasieskolan	89,0	89,2
Andel (i procent) som nått målen i alla ämnen	73,5	75,5

Källa: Skolverket

I tabell 2 visar officiell statistik att andelen elever från kommunen som når behörighet till universitet och högskola ligger lägre än nivån för riket, detsamma gäller andel elever med slutbetyg.

Tabell 2. *Utbildningsresultat vid gymnasieskolan i Bengtsfors jämfört med riket 2005.*

	Andel elever med reducerat program	Andel elever med utökat program	Andel elever med grundläggande behörighet till universitet och högskola	Andel nybörjare 2001 som fullföljde utbildningen inom 4 år totalt	Andel elever med slutbetyg	Genomsnittlig betygs-poäng ¹
Bengtsfors	15	26	82	83	80	14
Riket	6	24	89	82	83	14

Källa: Skolverkets betygsstatistik

I kommunens halvårsbokslut för första halvåret 2006 redovisas måluppfyllelsen för år 2006 i årskurs 9 samt årskurs 3 i gymnasiet. Den visar på en ökad måluppfyllelse. År 2006 var 94,5 procent av eleverna behöriga till gymnasieskolan och meritvärdet var 197. I gymnasieskolan ökade andelen behöriga till universitet och högskola till 88 procent. I kommunens bokslut anges att man skall vara glad över att utvecklingen går åt rätt håll, men man skriver vidare att ”ett kraftfullt utvecklingsarbete kommer fortsättningsvis att krävas”. Inspektörerna delar denna uppfattning och ser det som positivt att kommunen arbetar medvetet med att förbättra resultaten. Inspektörerna vill påpeka vikten av att förbättringsarbetet grundar sig på en analys av resultaten så att rätt åtgärder vidtas.

I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet anges att skolan skall klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har. När undervisningen planeras utifrån de nationella kursplanernas mål ökar elevernas möjligheter att bli delaktiga i utbildningen och att förstå vilka kunskaper den skall leda till. Utifrån de klassrumsobservationer och intervjuer inspektörerna gör är intrycket att eleverna överlag i kommunens grundskolor endast i liten omfattning är medvetna om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Eleverna i gymnasieskolan är däremot väl insatta i målen för utbildningen, dock kan programmålen i gymnasieskolan tydliggöras i utbildningen. Inspektörerna bedömer att elevernas medvetenhet om målen för utbildningen bör utvecklas.

I läroplanen och i särskolans kursplaner anges mål för utbildningen. I kvalitetsredovisningar från de skolor i kommunen som har ansvar för obligatoriska särskolan nämns inget om måluppfyllelsen i särskolan. Anledningen är att rektorerna anser att det är för få elever. Inspektörerna konstaterar att uppföljning görs enligt lärarna på individnivå men att en kommunövergripande sammanställning saknas, vilket försvårar en bedömning av hur väl eleverna i särskolan når de nationella målen. Kommunen måste säkerställa rutiner för uppföljningen av särskoleelevernas kunskapsutveckling. Se vidare avsnittet ”Systematiskt kvalitetsarbete”.

¹ Meritvärdet räknas fram genom att bokstavs-betygen översätts till siffror där MVG ger 20, VG 15 och G 10. Därefter räknas de 16 bästa betygen samman och ger det så kallade meritvärdet. En elev som har minst 16 betyg kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

² Genomsnittlig betygs-poäng: Alla betygssatta kurser är medräknade, kursens poäng har multiplicerats med vikt för betyg (IG=0, G=10, VG=15, MVG=20) samt dividerats med poängsumman för respektive nationellt program.

Vuxenutbildning

Studera vid vuxenutbildningen känner väl till vilka mål de arbetar mot i de olika kurserna. Det gäller studera såväl inom sfi som inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. Nationella prov genomförs i svenska, engelska och matematik. Nationella ämnesprov genomförs inom grundläggande vuxenutbildning. Enligt kommunens utvärdering har andelen invånare med eftergymnasial utbildning ökat i kommunen. Enligt en enkät som redovisas i kvalitetsredovisningen har 95 procent av de sökande till vuxenutbildningen fått den utbildning de efterfrågat och 97 procent av de studera anser att utbildningen uppfyllt förväntningarna.

Sammanfattning

Inspektionen visar att skolorna i Bengtsfors kommun når goda resultat i sitt arbete med normer och värden. Inspektörerna möts i stor utsträckning av verksamheter där arbetsro råder och där eleverna trivs och känner sig trygga. En positiv utveckling avseende kunskapsmålen är på gång i kommunen, men ett fortsatt arbete för ökad måluppfyllelse är av stor vikt. Det är också viktigt att förbättringsarbetet grundar sig på en analys av resultaten så att rätt åtgärder vidtas.

Inspektörerna bedömer vidare att elevernas medvetenhet om målen för barn- och ungdomsutbildningen kan utvecklas.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat ledningen av verksamheten och den interna kommunikationen, kvalitetsarbetet, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning. Bedömningen av kvaliteten inom dessa områden görs utifrån skollagen, läroplanerna och andra författningar för det offentliga skolväsendet.

Ledning och intern kommunikation

Förvaltningschefen leder förvaltningens arbete tillsammans med åtta rektorer som ansvarar för förskoleverksamheten, grundskolorna, gymnasieskolan samt vuxenutbildningen. Förvaltningschefen och rektorerna bildar en ledningsgrupp som träffas regelbundet för att diskutera gemensamma frågor. Exempel på frågor är elevvårdsfrågor, kvalitetsfrågor, budgetfrågor samt gemensamt behov av kompetensutveckling. Ledningsgruppen har under året haft i uppdrag av nämnden att ta fram ett gemensamt underlag till likabehandlingsplan. De har också enats om en mall för elevernas individuella utvecklingsplan som kommer att användas från och med höstterminen 2006. Dessa processer har tagit tid och vid inspektionstillfället är arbetet med likabehandlingsplanerna inte helt färdigt, men enligt förvaltningschefen är det en stor fördel att på så sätt utveckla en samsyn i kommunen. Inspektörerna vill dock påpeka vikten av att likabehandlingsplanerna skall utgå från varje verksamhets specifika förutsättningar och behov.

Ansvarsfördelningen i kommunen präglas av en ambition att decentralisera besluten så långt det är möjligt till rektorer. Samtliga intervjuade politiker, förvaltningstjänstemän och rektorer anser att ansvarsfördelningen är tydlig och att alla är införstådda med vem och på vilket sätt beslut skall fattas. Politikerna är

medvetna om sitt uppdrag och är angelägna om att respektera de beslut som det ankommer på tjänstemännen att fatta. Inspektörernas intryck är att samarbetet mellan politiker och tjänstemän fungerar väl. Inspektörerna bedömer att ansvariga politiker är engagerade och väl insatta i verksamheten. De får bland annat information om verksamheten genom så kallade dialogdagar. Då träffas politiker, förvaltningschef samt rektorerna och diskuterar kvalitetsfrågor tillsammans.

Samtliga rektorer har pedagogisk utbildning och lång erfarenhet att leda förskole- och/eller skolverksamheter. Rektorerna menar att större delen av arbetstiden går åt till pedagogiska uppgifter, dvs. verksamhetsfrågor. Till övervägande del bekräftar personalen vid intervjuer att rektorerna är förtrogna med verksamheten. Personalen uttrycker emellertid att de rektorer som har ansvar över flera olika verksamheter kan ha svårt att vara lika förtrogna med all verksamhet. Elever och föräldrar känner till vem som är rektor.

Kommunens resursfördelningssystem är tydligt och väl fungerande enligt rektorerna.

Sammantaget bedömer inspektörerna att Bengtsfors kommun har en väl fungerande styrning och ledning.

Systematiskt kvalitetsarbete

I Bengtsfors kommun pågår ett arbete för att utveckla en struktur för kvalitetsarbetet på kommunnivå. Vid inspektionstillfället finns en verksamhetsplan med sex övergripande mål beslutade av Kultur- och utbildningsnämnden. Dessa inbegriper ökad nationell måluppfyllelse i förskola, grundskola, gymnasieskola samt vuxenutbildningen. Dessutom finns mål för entreprenörskap som gäller i samtliga verksamheter. Målen har utifrån verksamheternas kvalitetsredovisningar utvärderats och redovisas i kommunens verksamhetsberättelse. Utifrån denna utvärdering har sedan skrivits en ny verksamhetsplan för år 2006. Även den innehåller sex övergripande mål. I kommunen skrivs också en verksamhetsberättelse. Den bygger på skolornas verksamhetsberättelser. Verksamhetsberättelserna skrivs varje halvår och tar även upp budgetfrågor, jämställdhetsfrågor, arbetsmiljöfrågor m.m. Förutom detta finns också policymål tagna i Kultur- och utbildningsnämnden för år 2006. Ett av målen där är att formerna för kvalitetsredovisning, verksamhetsberättelse, budgetprocess och ekonomiuppföljning skall utvecklas och samordnas.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. skall varje kommun och skola årligen upprätta en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats. Samtliga förskolor, grundskolor samt gymnasieskolan skriver kvalitetsredovisning utifrån en gemensam mall framtagen i kommunen. Samtliga kvalitetsredovisningar utgör en god förutsättning för styrning, ledning och kvalitetssäkring av utbildningsverksamheterna. Ambitionen i kommunen är att redovisa resultatet i flertalet ämnen i skolornas kvalitetsredovisningar. Inspektörerna kan dock konstatera att redovisningarna är av olika god kvalitet. Exempelvis kan redovisningen av nationella provresultat bli tydligare och underlagen för vissa bedömningar av måluppfyllelsen kan utvecklas eller förtydligas ytterligare i några skolors kvalitetsredovisningar. Vuxenutbildningen håller på att utveckla sin kvalitetsredovisning. Kommunens modell är enligt rektorn inte riktigt anpassad till att gälla den verksamheten. Se vidare avsnittet "Vuxenutbildning". Utifrån bedömningarna i skolornas kvalitetsredovisningar utvärderas kommunens verksamhetsplan. Kommunen har således ingen redovisning kallad kvalitetsredovis-

ning. I verksamhetsplanen och verksamhetsberättelsen ingår i stora drag det som en kvalitetsredovisning enligt förordningen skall innehålla. Inspektörerna bedömer att kvalitetsarbetet är gott, men att formerna för redovisningen av kvalitetsarbetet och måluppfyllelsen måste förbättras och göras mer lättillgänglig. Inspektörerna bedömer att kommunen måste upprätta en kvalitetsredovisning och att den också skall benämnas kvalitetsredovisning.

Kvalitetsarbetet i skolbarnsomsorgen har vissa brister. Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet skall tillämpas inom fritidshemmet. Vid intervju med personalrepresentanter från samtliga fritidshem i kommunen framkommer att personalen saknar gemensamma diskussioner och riktlinjer. Ansvaret för uppföljningen inom fritidshemmen ligger på rektorerna vid de grundskolor där fritidshem finns. Personalen uppger att de följer upp och utvärderar sin verksamhet, men att rektorerna överlag inte tar in underlaget för att redovisa i kvalitetsredovisningen. Således är inte heller något resultat från skolbarnsomsorgen med i kommunens verksamhetsplan eller verksamhetsberättelse. Inspektörerna vill påpeka att förordningen om kvalitetsredovisning sedan 15 augusti 2005 stadgar att varje kommunalt bedrivit fritidshem årligen skall upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Kommunens kvalitetsredovisning skall också omfatta kommunalt bedriven skolbarnsomsorg.

Kvalitetsarbetet när det gäller särskolan är inte tydligt i kommunen. Var skola följer upp elevernas resultat men resultaten är inte redovisade i skolornas kvalitetsredovisningar. Rektorerna uppger att det, beroende på det låga relevansvärdet inom särskolan, kan vara utpekande att redovisa resultaten. Därmed finns inte några resultat i kommunens redovisningar. Inspektörerna bedömer att en uppföljning av särskoleelevernas kunskapsutveckling måste göras i kommunen.

Arbetsmiljö

I kommunens verksamheter bedrivs ett målinriktat arbete för att eleverna/de studerande skall känna sig trygga. I verksamheterna arbetar alla aktivt med värdegrundsfrågorna och utvecklar på så sätt en trygg miljö. Förebyggande arbete pågår på olika sätt för att motverka alla former av kränkande behandling. I skolorna finns handlingsplaner mot mobbning och annan kränkande behandling. Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling. Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever skall huvudmannen eller den huvudmannen bestämma se till att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. Vid inspektionstillfället har skolorna i kommunen mobbningsplaner som inte kan anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som den nya lagen kräver. I Bengtsfors kommun pågår ett utvecklingsarbete i

ledningsgruppen för att ta fram ett gemensamt underlag för att underlätta framtagandet av en likabehandlingsplan i verksamheterna. Inspektörerna bedömer att kommunen snarast måste tillse att likabehandlingsplaner upprättas i samtliga verksamheter.

Förskoleverksamhet

Samverkan med föräldrar

Personalen uppger att de får en god daglig kontakt med föräldrarna. Föräldrarna får också information genom att avdelningarnas grovplaneringar lämnas till föräldrarna. Fortlöpande information ges också genom exempelvis månadsblad och fotodokumentation. Personalen har för avsikt att utveckla informationen ytterligare genom att tydligare koppla den till målen i läroplanen för förskolan. Föräldrarna är nöjda med den dagliga kontakten med personalen. De intervjuade föräldrarna anser att personalen behandlar föräldrarna respektfullt, är välkomnande och är lyhörd för synpunkter och frågor exempelvis vid önskemål om sovtider och möjlighet att sova utomhus. Utvecklingssamtal genomförs två gånger per år eller oftare vid behov. Föräldrarna uppger att utvecklingssamtalen är väl underbyggda men i något fall anser de att tiden som avsatts varit lite för kort. Inspektörerna bedömer att det i allmänhet råder en god och tillitsfull relation mellan personal och föräldrar.

Pedagogisk verksamhet

Inspektörerna bedömer att omsorg, fostran och lärande bildar en helhet i den dagliga verksamheten. Såväl personal som ledning ger uttryck för en helhetssyn på barns utveckling och lärande. Det görs många anpassningar för att barnen skall känna sig trygga och väl omhändertagna i förskoleverksamheten.

Intervjuer med personal visar att de har mycket goda kunskaper om barns lärande och nationella styrdokument. Innehållet i verksamheten är i allmänhet rikt och varierat. Personalen försöker utmana barnens lärande på ett kreativt sätt i planerade former, i vardagsituationer och i leken. Barnen får ta ansvar genom att hjälpa till vid dukning m.m. I någon förskola sker samverkan med skolan genom att skolbarnen läser för förskolebarnen. Arbetet i barngrupperna följs upp på olika sätt, exempelvis med individuella dokumentationspärmar, barnobservationer, barnintervjuer och fotocollage. I en förskola används digital portfolio.

För barn som är i behov av särskilt stöd i sin utveckling anpassar personalen verksamheten efter barnets behov och barnen ingår i den vanliga gruppen. Vid behov kopplar de in specialpedagog och personalen kan få handledning. Handlingsplan och åtgärdsprogram skrivs. Vid behov kan också kommunens psykolog konsulteras. Samverkan sker också med barnavårdscentralen.

Dagbarnvårdarna framhåller att de kan anpassa sin verksamhet så att varje individ kan känna sig trygg och unik. Dagbarnvårdarna redovisar sin verksamhet till närmaste chef i en verksamhetsberättelse. Föräldrarna uttrycker det positiva med att barnen hos dagbarnvårdarna ges möjlighet till teaterbesök, biobesök, utställningar m.m. För barn i behov av särskilda stödåtgärder finns specialpedagog- och psykologstöd.

Skolbarnsomsorgen

Samverkan skolbarnsomsorg och skola ser olika ut i de olika fritidshemmen. I ett par av skolorna är fritidspedagogerna med under skoldagen och har så kalla-

de fria aktiviteter/praktiskt arbete. I andra skolor är tjänsterna delade på förskola och fritidshem och där har inte fritidshemspersonalen möjlighet att delta i arbetet i skolan. Där sker samverkan lättare mellan förskola och fritidshem i stället. Personalen uppger att de skulle vilja samverka bättre med skolan när det gäller utvecklingssamtalen. De framhåller vikten av att en helhetssyn på barnens utveckling kan ges vid utvecklingssamtalen om personal från de båda verksamheterna är med vid samtalet. Nu sker detta endast i enstaka fall. Inspektörerna vill påpeka att en samverkan skola- skolbarnsomsorg kan utvecklas för att enligt intentionerna i läroplanen stimulera varje barns mångsidiga utveckling och lärande.

Barn- och ungdomsutbildning

Pedagogisk verksamhet

I kommunen pågår ett projekt om entreprenörskap. Enligt kommunens verksamhetsplan skall utbildning i entreprenörskap och ung företagsamhet utgöra en profil för grundskola och gymnasieskola i Bengtsfors kommun. Entreprenöriella aktiviteter i förskola och skola skall utveckla elevernas nyfikenhet, kreativitet, upptäckarlust och problemlösningsförmåga. Vid tiden för inspektionen pågår kompetensutveckling i ämnet och inspektörernas intryck är att dessa aktiviteter ännu inte fått genomslag i verksamheterna.

Inspektörerna ser vid inspektionstillfället i grundskolorna få exempel på att eleverna varit delaktiga i planering och genomförande av undervisningen. Enligt intentionerna i läroplanen skall elevernas möjlighet till inflytande utvecklas så att de i högre grad, och efter ålder och mognad, får inflytande över sitt lärande. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över sitt lärande bör utvecklas i grundskolorna i Bengtsfors kommun.

I gymnasieskolan och vuxenutbildningen ger de studerande många exempel på hur de får vara med och planera och utvärdera undervisningen.

Inspektörerna vill poängtera att skolans uppdrag enligt läroplanerna är att främja lärande och det förutsätter en aktiv diskussion om kunskapsbegrepp och om vad som är viktig kunskap idag och i morgon. Inspektörernas intryck är att det finns ett behov i skolorna av att fortsätta diskutera pedagogiska frågor dels för att få en mer gemensam syn på lärandet och dels för utveckla elevernas nyfikenhet, kreativitet, upptäckarlust och problemlösningsförmåga, i enlighet med intentionerna i läroplanen.

Individanpassning och stöd

Enligt grundskoleförordningen skall särskilt stöd ges till de elever som har svårigheter i skolarbetet. Inspektionen visar att det inom Bengtsfors kommun finns en fungerande organisation för att identifiera och åtgärda behov av särskilt stöd. I kommunen finns ett tydligt gemensamt förhållningssätt vad gäller elever i behov av särskilda stödåtgärder. Både politiker och tjänstemän framhåller vikten av att ha ett inkluderande synsätt och att stödet skall ges inom ordinarie verksamhet. Kommunen har satsat på utbildning av specialpedagoger och förvaltningschefen berättar om kommunens utvecklingsarbete som innebär en omorganisation av elevhälsan i kommunen. I kommunen finns fem nyutbildade specialpedagoger som är placerade ute i förskolorna och grundskolorna. Dessa ingår i förskolornas och skolornas lokala team som skall stödja arbetslagens och enskilda lärares arbete med elever. I kommunen finns också ett centralt resursteam som består av skolsköterskor, kurator och psykolog. Detta team skall bi-

draga med kompletterande och kompetensutvecklande insatser. Teamet skall också enligt planen lämna underlag till förvaltningschefen för fördelning av resurser för särskilda stödåtgärder. Psykologen har regelbunden handledning med specialpedagogerna för att utveckla deras yrkesroll. Förvaltningschefen leder resursteamet. Personalen bedömer att verksamheten fångar upp och tillgodoser barnens behov av stöd i ett tidigt skede, vilket också är inspektörernas bedömning.

Enligt grundskoleförordningen skall en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Behovet av studiehandledning i modersmålet kartläggs inte på skolorna och i kommunen. Inspektörerna bedömer att skolorna och kommunen saknar rutiner för att undersöka behovet av studiehandledning på modersmålet.

För organisation av utbildning och för mottagning av elever i obligatoriska särskolan, gymnasiesärskolan och särsvux ansvarar en av grundskolans rektorer. Samarbetet med grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen är god och det finns flera olika individuella lösningar för de barn eller ungdomar som är aktuella för särskolan.

Bedömning och betygsättning

Inom kommunens finns så kallade ”tröskelhyvlargrupper”, grupper med pedagoger från förskoleklass och upp till årskurs 9 som träffas ämnesvis och diskuterar de nationella kursplanerna. Målsättningen är att underlätta övergångarna mellan de olika skolorna och skapa en gemensam kunskapssyn i ett 6–16 års perspektiv. Grupperna har tolkat de nationella kursplanerna och gjort lokala bearbetningar. Gemensamma bestämmelser finns också för vilka tester och prov som skall genomföras. Underlagen kommer att användas när de individuella utvecklingsplanerna skrivs. En gemensam mall för den individuella utvecklingsplanen har tagits fram i kommunen och enligt rektorerna kommer eleverna att ha en individuell utvecklingsplan från och med höstens utvecklingssamtal. Utvärdering av elevernas lärande sker, enligt lärarna, bland annat i samband med utvecklingssamtalen. Utvecklingssamtalen förbereds av föräldrar och elever genom att de i förväg ges tillfälle att diskutera frågeställningar, som bland annat behandlar elevens skolvardag. Utifrån detta underlag skriver lärarna tillsammans med eleven och föräldern den individuella utvecklingsplanen.

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10. Skolorna i Bengtsfors kommun har enats om en gemensam utformning av den individuella utvecklingsplanen. Inspektörerna konstaterar att skolorna ännu inte upprättat individuella utvecklingsplaner för samtliga elever. Se vidare respektive skolrapport.

Kommunen har ett övergripande ansvar för betygssättningen och betygens likvärdighet. Rektor och lärare ansvarar för arbetet med betygssättningen och att den följer nationella bestämmelser. Detta arbete kräver kontinuerliga insatser av flera slag. Intervjuer med lärare och skolledning visar att det finns rutiner för att säkerställa en likvärdig och rättvis betygssättning. Lärarna träffas ämnesvis

för att diskutera bedömningar. Inspektörerna bedömer dock att Strömkulleskolan saknar en systematisk uppföljning och analys av de samlade kunskapsresultaten, när det gäller nationella prov och resultaten av slutbetyg, för att kunna säkerställa en likvärdighet i betygsättning. Se vidare Strömkulleskolans rapport.

Vuxenutbildning

Undervisningen anpassas efter de studerandes behov och förutsättningar. De studerande som inspektörerna möter är engagerade i sitt arbete och mycket nöjda med undervisningen. De som studerar svenska för invandrare framhåller särskilt det goda stöd de får av sin lärare. Bedömning och betygsättning görs i samarbete inom regionen, Dalslandsviss, som består av fem kommuner i Dalsland. Sambedömningar görs också med de privata anordnarna av vuxenutbildning. Lärarna framhåller att de nationella proven är ett bra stöd vid betygsättning. Kvalitetsredovisningen för vuxenutbildningen 2005 saknar i stora delar vad en kvalitetsredovisning enligt förordningen skall innehålla. Exempelvis bedömning av måluppfyllelsen och åtgärder för ökad måluppfyllelse. Inspektörerna bedömer att vuxenutbildningens kvalitetsredovisning inte uppfyller förordningens krav.

Sammanfattning

Sammantaget bedömer inspektörerna att Bengtsfors kommun har en väl fungerande styrning och ledning. Kommunens kvalitetsarbete är gott, men formerna för redovisningen av kvalitetsarbetet och måluppfyllelsen måste förbättras och göras lättillgängligare. Inspektörerna bedömer att kommunen måste upprätta en kvalitetsredovisning och att den också skall benämnas kvalitetsredovisning. Kommunen bör ta ett större ansvar över uppföljningen av skolbarnsomsorgen och av eleverna i särskolan. Inspektörerna bedömer att en uppföljning av särskoleelevernas kunskapsutveckling måste göras i kommunen.

Kommunen bedriver ett målinriktat arbete för att eleverna/de studerande skall känna sig trygga. I verksamheterna arbetar alla aktivt med värdegrundsfrågorna och utvecklar på så sätt en trygg miljö. I Bengtsfors kommun pågår ett utvecklingsarbete för att ta fram ett gemensamt underlag till likabehandlingsplan som ska underlätta framtagandet av en likabehandlingsplan i verksamheterna. Vid inspektionstillfället har skolorna mobbningsplaner som inte kan anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som den nya lagen kräver. Inspektörerna bedömer att kommunen snarast

måste tillse att likabehandlingsplaner upprättas i samtliga verksamheter.

Inspektörerna bedömer att det i allmänhet råder en god och tillitsfull relation mellan personalen i förskolan och barnens föräldrar. Arbetet i barngrupperna följs upp på olika sätt, exempelvis med individuella dokumentationspärmar, barnobservationer, barnintervjuer och fotocollage.

I gymnasieskolan och vuxenutbildningen ger de studerande många exempel på hur de får vara med och planera och utvärdera undervisningen. Inspektörerna bedömer emellertid att elevernas inflytande över sitt lärande bör utvecklas i grundskolorna i Bengtsfors kommun.

I kommunen finns ett tydligt gemensamt förhållningssätt när det gäller elever i behov av särskilda stödåtgärder. Både politiker och tjänstemän framhåller vikten av att ha ett inkluderande synsätt och att stödet skall ges inom ordinarie verksamhet. Behovet av studiehandledning i modersmålet kartläggs dock inte i

skolorna och i kommunen. Inspektörerna bedömer att skolorna och kommunen saknar rutiner för att undersöka behovet av studiehandledning på modersmålet. Inspektörerna bedömer vidare att vuxenutbildningens kvalitetsredovisning inte uppfyller förordningens krav.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till likvärdig utbildning, information om utbildningen; resursfördelning samt materiella och personella resurser. Nationella bestämmelser i bl.a. skollagen är utgångspunkt för inspektörernas bedömningar.

Förskoleverksamheten

Totalt 344 barn har plats i kommunens förskoleverksamhet, varav 260 i förskola och 67 i familjedaghem. Andelen barn i åldrarna 1–5 år i kommunen med plats i förskoleverksamhet är för närvarande 86 procent. Efterfrågan på platser i förskolan är stor i kommunen. Fler efterfrågar platser i förskolan än antalet tillgängliga platser. I väntan på plats i förskolan erbjuds barnen plats hos dagbarnvårdare. Enligt rektorerna erbjuds sedan förskoleplats. Enligt intervjuade föräldrar har detta inte varit helt tydligt. Vid inspektionstillfället är kön med barn som skall erbjudas plats i januari lång och planering pågår hur detta på bästa sätt skall lösas. Inspektörerna vill påpeka att kommunen skall ta skäligen hänsyn till vårdnadshavarnas önskemål om omsorgsform då den erbjuder plats inom förskoleverksamheten. Personalen uppger att antalet barn på vissa avdelningar nått maximal nivå, så även hos vissa dagbarnvårdare. Inspektörerna konstaterar att den verksamhet, som bedrivs hos dagbarnvårdare inte omfattas av läroplanen för förskolan och behöver därför inte ha en pedagogisk inriktning på samma sätt som kommunens förskolor har.

Kommunen bedöms ha god kontroll över att barn i behov av särskilt stöd uppmärksammas och erbjuds plats inom förskoleverksamheten, bland annat genom samverkan med barnavårdscentralen. Kommunen ger aktuell information om tillgång, valmöjligheter och anmälan till plats samt regler för placering och avgifter.

Antalet barn i förskolegrupperna varierade i oktober 2006 mellan 11 och 22 barn. Det genomsnittliga antalet barn per avdelning enligt kommunens statistik var 20 barn, vilket är högre än riksgenomsnittet (17) år 2005. Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan var 5,9, vilket är något högre än genomsnittet för riket (5,2) år 2005. Antalet inskrivna barn per anställd i familjedaghem var 5,3 vilket ungefär är i nivå med riksgenomsnittet (5,1) 2005.

Kommunen strävar efter att de som arbetar inom förskolan skall ha utbildning och erfarenhet så att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses. Förskoleavdelningarna har en grundbemanning med två förskollärartjänster och en barnskötartjänst. Förskolepersonalens utbildningsnivå ligger över riksgenomsnittet för år 2004. Andelen med pedagogisk högskoleutbildning (förskollärare) är 66,5 procent i oktober 2006 och andelen personal med annan utbildning för barn är 33,5 procent.

Personalens kompetensutvecklingsbehov inom förskolan har kartlagts. Under 2006 används kompetensutvecklingstid för att personalen skall utveckla en djupare förståelse av läroplanens intentioner. Personalen träffas i nätverksgrupper

och diskuterar bland annat språkutveckling, förhållningssätt och skapande verksamhet.

Lokaler och utemiljöer bedöms vara ändamålsenliga med utrymme för olika former av lekar/aktiviteter och med material och utrustning som är lämpliga för verksamheternas och barngruppernas behov.

Skolbarnsomsorgen

Inspektionen visar att tillgången till skolbarnsomsorg är tillfredställande. Kommunen erbjuder skolbarnsomsorg till och med 12 års ålder. Även inom skolbarnsomsorgen är efterfrågan på platser stor på vissa ställen, och vid inspektionstillfället pågår planering inför vårterminen. Antalet elever i respektive skola som har skolbarnsomsorg är från cirka 23 elever i Billingsfors till 105 elever i Bengtsfors. Gruppernas storlek varierar beroende på hur de är organiserade. I Bengtsfors är eleverna fördelade på två fritidshem belägna intill Fransrudsskolan. I varje fritidshem finns minst en utbildad fritidspedagog och övriga tjänster är besatta med förskollärare. Officiell statistik visar att år 2005 var det inom skolbarnsomsorgen i Bengtsfors 16,0 inskrivna barn per årsarbetare, snittet i riket samma år är 18,6 barn per årsarbetare.

Barn- och ungdomsutbildning

Inspektionen visar att tillgången till utbildning generellt är god i kommunen. Enligt grundskoleförordningen skall undervisning i svenska som andraspråk anordnas om det finns elever som behöver sådan undervisning. Undervisning i svenska som andraspråk skall planeras, utvärderas och betygsättas utifrån detta ämnes kursplan. Undervisningen i svenska som andraspråk ges i kommunen huvudsakligen som stöd i undervisningen i ämnet svenska. Inspektörerna bedömer att svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne, vilket behandlas och bedöms i respektive skolrapport.

Inspektörernas bedömer att både gymnasieskolans och grundskolans elever överlag har tillgång till böcker, skrivmaterial och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning och för att nå de nationella målen.

Lokalerna vid kommunens skolor är enligt inspektörernas bedömning ändamålsenliga. Flera av skolorna erbjuder en stimulerande utemiljö.

De flesta lärare är enligt förvaltningsledningen behöriga och undervisar till största delen i de ämnen de är utbildade för. Gymnasieskolan har år 2005 28 lärare (24,2 heltidstjänster). Officiell statistik visar att av lärarna har 58 procent (76 procent i riket) pedagogisk utbildning. Lärartätheten vid gymnasieskolan är 9,3 lärare per 100 elever (2005), enligt skolans kvalitetsredovisning. Snittet i riket är 8,3 lärare på 100 elever. Inspektörerna bedömer, såsom framgår av rapporten för gymnasieskolan, att kommunen bör fortsätta sina ansträngningar att anställa lärare med pedagogisk utbildning.

Det är i vissa fall oklart om de elever i kommunen som har annat modersmål än svenska erbjuds stöd att utveckla sitt eget modersmål. Inspektörerna vill påpeka att elever som är berättigade till modersmålsundervisning, och önskar det, också skall erbjudas sådan undervisning enligt grundskoleförordningens bestämmelser. Kommunen måste därför ta ansvar för att skolorna tar reda på vilka elever som är berättigade till och önskar modersmålsundervisning, samt ansvara för att samordna denna verksamhet.

I kommunens utläggning av tid i timplanen finns tiden för ämnet hem- och konsumentkunskap utlagd i årskurserna 7–9. Eleverna har ingen undervisning i ämnet i årskurs 5 eller tidigare, vilket gör att eleverna i kommunen inte ges möjlighet att nå målen för ämnet före utgången av årskurs 5. Detta gäller samtliga skolor med årskurserna 1–6 och behandlas i respektive skolrapport.

I skollagen sägs att för barn och ungdomar som inte kan gå i grundskolan därför att de är utvecklingsstörda finns särskolan. Endast de elever som uppfyller kraven för mottagande i särskolan skall tas emot i denna skolform. Inspektörerna har gått igenom ett urval av akter för elever mottagna i grundsärskolan och kan konstatera att det finns rutiner för mottagande av elever i särskolan.

Vuxenutbildning

I kommunen samverkar arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsenheten med vuxenutbildningen för att fånga upp behovet av utbildning. Detta är enligt rektorn mycket viktigt i en region där det efter flera företagsnedläggningar råder stor arbetslöshet. Inspektörerna bedömer att vuxenstuderande i Bengtsfors kommun har mycket god tillgång till utbildning. Utbildningen är väl anpassad till den enskildes behov av studietakt, tid och studieform. Upphandling av utbildning sker bland annat via Liber-Hermods och Sensus. Genom samverkan med andra kommuner i Dalsland kan fler utbildningar och kurser erbjudas. Enligt rektorn ges det möjlighet för alla individer att få information, vägledning och studera utifrån sina egna förutsättningar.

Studerande i svenska för invandrare får undervisning 18 timmar per vecka. Undervisningen är förlagd till lokaler utanför samhället då lokalerna för vuxenutbildningen inte inrymmer all verksamhet.

Inspektörerna uppfattar att lärarna inom vuxenutbildningen är engagerade och kompetenta, och att vuxenutbildningen bedriver ett långsiktigt och väl strukturerat arbete med lärarnas kompetensutveckling.

Sammanfattning

Inspektionen visar att barn och ungdomar generellt har god tillgång till omsorg och utbildning men det finns också brister som måste åtgärdas samt förbättringsområden som bör åtgärdas.

Inspektörerna bedömer att svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne. Vidare har eleverna i kommunen ingen undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap i årskurs 5 eller tidigare, vilket gör att eleverna i kommunen inte ges möjlighet att nå målen för ämnet före utgången av årskurs 5.

Behovet av modersmålsundervisning är inte kartlagt i kommunen. Inspektörerna bedömer att kommunen saknar rutiner för att undersöka behovet av modersmålsundervisning.

Datum	Ort
2007-02-27	Göteborg

Eva Wallentin

Leif Aljered

Mats Aronsson

Ulla-Britt Norin

Utbildningsinspektion i Bengtsgården, grundskola årskurserna 7–9 samt obligatorisk särskola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	4
Bedömning av förutsättningarna	8

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Bengtsgården den 19–20 och den 22 september 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanerna och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Bengtsfors kommun och Bengtsgården, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Bengtsgården intervjuades elever, lärare och rektor samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurserna 7–9 samt grund-

särskolan och träningskolan. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Skolan	Antal elever
Grundskola	456
Obligatorisk särskola	12

Bengtsgården är Bengtsfors kommuns grundskola för årskurserna 7–9, samt obligatorisk särskola för årskurserna 7–10. Skolan som renoverades 2003 ligger i centralorten Bengtsfors och hit pendlar elever från de andra orterna i kommunen. Efter renovering har skolans lokaler blivit ljusa, fräscha och ändamålsenliga.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Bengtsgården och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanerna och övriga skolförfattningar.

Vid inspektörernas besök råder god stämning i klassrum och korridorer. Eleverna trivs och känner sig trygga. Skolan arbetar på ett positivt sätt med värdegrundsfrågorna och utvecklar en trygg miljö. Eleverna utvecklar normer och värden i enlighet med vad läroplanen anger. Inspektörerna bedömer vidare att eleverna vid Bengtsgården utvecklar kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål. Skolan tillhandahåller läromedel som ger förutsättningar för att kunna genomföra en tidsenlig utbildning. Lokalerna är tilltalande samt ändamålsenliga och svarar mot kraven i utbildningen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp saknas (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Skolan har ännu inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Eleverna vid Bengtsgården får inte möjlighet att under språkvalet svenska/engelska fördjupa sina kunskaper inom respektive ämne (2 kap. 17-18 § grundskoleförordningen, bilaga 3 till skollagen).
- Svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Elevernas inflytande över sitt eget lärande bör utvecklas.

- Skolan bör se över nivågrupperingen i engelska, matematik och naturorienterade ämnen.
- Ämnesövergripande kunskapsområden bör integreras i undervisningen.
- Skolan bör utveckla rutiner för att undersöka behovet av studiehandledning på modersmålet.
- Skolans kvalitetsredovisning bör få en mer framträdande plats i den fortlöppande uppföljningen av skolans förbättringsarbete.
- Skolan bör utreda om eleverna får sin garanterade undervisningstid tillgodosedd.
- Skolbibliotekets verksamhet bör utvecklas till att bli en naturlig del av skolarbetet för eleverna.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen/läroplanerna, de nationella kursplanerna

Vid inspektörernas besök råder god stämning i klassrum och korridorer. Eleverna trivs och känner sig trygga. Entréhallen där skolans cafeteria är belägen är en mötesplats för eleverna under dagen. Där är även många av de vuxna under dagen och inspektörerna kan konstatera att det råder ett gott ömsesidigt förhållande mellan de vuxna och eleverna. Inspektörernas intryck är att eleverna är artiga och trevliga samt att de är stolta över sin skola. Eleverna respekterar människors lika värde och tolererar inte kränkande behandling. Eleverna berättar vidare att om det uppstår mobbning tar lärarna tag i problemet direkt. Eleverna är väl införstådda med vilka regler som gäller i skolan.

Elevernars kunskapsutveckling följs fortlöpande upp genom diagnoser och tester m.m. I början av årskurs 7 intervjuas samtliga elever om bland annat läsvanor och en läsdiagnos genomförs. I skolans kvalitetsredovisning redovisas resultaten i samtliga ämnen. I samtliga klasser kommer eleverna att få individuella utvecklingsplaner från och med utvecklingssamtalet våren 2007 och en gemensam mall är framtagen i kommunen.

I skolan finns lokalt bearbetade kursplaner samt betygskriterier. De lokalt bearbetade kursplanerna är framtagna gemensamt i kommunens så kallade "tröskelhyvlargrupper" där lärare i olika ämnesgrupper från årskurserna 1–9 ingått. De elever inspektörerna samtalar med berättar att lärarna går igenom kursplanemålen samt betygskriterierna vid start av nytt område.

Officiell statistik visar att andelen elever i årskurs 9, vid Bengtsgården, som når behörighet till nationellt program på gymnasiet, ligger i nivå med riket. År 2005 var 89 procent av eleverna i Bengtsgården behöriga till nationellt program. För riket som helhet var motsvarande siffra 89 procent samma år.

Tabell 1. *Elevernas genomsnittliga meritvärde, andel elever med fullständigt slutbetyg samt andelen behöriga till nationellt program i gymnasieskolan år 2004 och 2005 enligt Skolverkets statistik*

Resultatmått för elever i årskurs 9	Bengtsgården		Riket	
	2004	2005	2004	2005
Meritvärde	202,7	190,2	206,9	206,3
Andel med fullständigt slutbetyg, nått målen i alla ämnen	74,6	71,3	75,9	75,5
Andel behöriga till nationellt program	90,0	89,0	89,6	89,2

År 2005 var 92 procent av flickorna och 85 procent av pojkarna vid Bengtsgården behöriga till nationellt program.

Eleverna uppnådde år 2005 ett genomsnittligt meritvärde om 190,2. I Skolverkets analysverktyg, SALSA, görs en modellberäkning av meritvärdet där hänsyn tas bland annat till föräldrarnas utbildning och andelen elever med utländsk bakgrund. Det modellberäknade meritvärdet för Bengtsgården var något högre än det uppnådda reella meritvärdet. Meritvärdet för hela riket var 206. År 2003 och 2004 var däremot resultatet högre än det modellberäknade. Enligt kommunens halvårsbokslut 2006 är antalet behöriga till nationellt program detta år 94,5 procent och det faktiska meritvärdet är 197. Enligt kommentarerna i bokslutet är dessa siffror glädjande men ”ett kraftfullt utvecklingsarbete kommer fortsättningsvis att krävas”.

Resultatet av Skolverkets nationella prov 2006 visar överensstämmelse mellan provresultat och betyg i årskurs 9 i ämnena svenska och engelska. I matematik är däremot skillnaden mellan provresultat och betyg större. 26 elever av 149 var ej godkända på de nationella proven i matematik medan endast 6 elever ej fick godkänt betyg. De nationella proven är endast vägledande och andra resultat vägs in vid betygsättning men inspektörerna vill påpeka att skillnaderna mellan ämnena kan vara av vikt att analysera samt det relativt låga resultatet i matematik.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen/läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

I skolan finns ett så kallat huvudråd/elevråd samt andra råd såsom kompisråd, kulturråd, sportråd, trivselråd m.m. Rektorn som är nyanställd i skolan har för avsikt att tillsammans med ansvarig lärare organisera om råden för att höja elev-

rådets status i skolan och öka engagemanget hos eleverna. Eleverna har klassråd på klassföreståndarens timme till förfogande. Denna timma ligger detta läsår sent på tisdag eftermiddag vilket elever och personal tycker gör att intresset att ta upp frågor på klassrådet inte alltid är så stort. Eleverna tar ett stort ansvar för att skolan hålls ren och fri från klotter. I slutet av varje skoldag ser eleverna till att det är rent och fint i skolan.

Elevernas delaktighet vad beträffar inflytandet över lärandet är inte lika utvecklat. Inspektörerna ser vid inspektionstillfället inga exempel på att eleverna varit delaktiga i planering och upplägg av undervisningen. Lärarna går igenom kursplanemål samt betygskriterier och eleverna får sedan oftast en färdig planering av lärarna. Både elever och lärare är överens om att de i huvudsak kan påverka hur och när olika redovisningar skall ske. Enligt intentionerna i 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) skall elevernas möjlighet till inflytande utvecklas så att de i högre grad, och efter ålder och mognad, får inflytande över sitt lärande. Undervisningen skall bedrivas så att eleverna, genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen, kan utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ansvar. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över sitt lärande bör utvecklas i Bengtsgården.

Skolan arbetar på ett positivt sätt med värdegrundsfrågorna och utvecklar en trygg miljö. I Bengtsgården bedrivs ett förebyggande arbete på olika sätt för att motverka alla former av kränkande behandling. Bland annat har alla elever "livskunskap" där de får diskutera värdegrundsfrågor. I skolan finns en handlingsplan mot mobbning och annan kränkande behandling. Inspektörerna vill påpeka att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling. Vid inspektionstillfället har skolan en handlingsplan mot mobbning och annan kränkande behandling som inte kan anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som den nya lagen kräver. Ett kommungemensamt arbete pågår med att skapa ett underlag till likabehandlingsplan för varje skola. Se vidare kommunrapporten.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Eleverna i Bengtsgården är indelade i sex klasser i vardera årskurserna 7–9. Vid många tillfällen under dagen är eleverna delade i mindre grupper. I ämnena matematik, engelska och till viss del naturorienterande ämnen är eleverna delade i så kallade nivågrupper. I årskurs 7 och delvis i årskurs 8 flyttar ibland eleverna mellan grupperna men enligt eleverna är det mycket ovanligt att så sker i årskurs 9. Eleverna talar om grupperna som bästa gruppen och sämsta gruppen medan lärarna framhåller att det är olika tempo i undervisningen i de olika grupperna. Med anledning av den nivågruppering som beskrivits ovan vill inspektörerna

påpeka följande. Nivågruppering efter kunskaps-/prestationsmässiga förutsättningar i ett ämne under en begränsad tid kan vara motiverat utifrån ett pedagogiskt syfte om det inte leder till för lågt ställda förväntningar på eleverna. Elevernas resultat skall fortlöpande följas upp varvid organisationen av undervisningen omprövas. Verksamheten bör bygga på en genomtänkt pedagogisk planering så att varje elev har möjlighet att nå målen för utbildningen och förverkliga sina möjligheter. Inspektörerna bedömer mot bakgrund härav att skolan bör se över nivågrupperingen i engelska, matematik och naturorienterande ämnen.

Lärarna samarbetar till största delen inom sina ämnesarbetslag och klassrummen i skolan är grupperade därefter i olika delar av skolan. Exempelvis en del av skolan för samhällsorienterande ämnen och en del för naturorienterande ämnen. Lärarna har där också sina arbetsplatser och personalrummet är således ej en naturlig mötesplats i skolan. Lärarna framhåller styrkan av ämnesarbetslag vid planering i respektive ämne samt vid bedömning och betygssättning. Lärare framhåller också att denna organisation kan försvåra för spontana samtal över ämnesgränserna när det gäller exempelvis elevvårdsfrågor och planering av temaövergripande arbete.

Eleverna i träningsskolan är lokalintegrerade i skolan. De samverkar med övriga klasser vid idrottsdagar och elevens val dagar. De vistas också i skolans cafeteria vissa raster och personalen framhåller att eleverna i träningsskolan på så sätt får naturlig kontakt med övriga elever i skolan. Personalen i träningsskolan framhåller dock att de skulle vilja utveckla samverkan i högre grad vid till exempel ämnesövergripande studier av olika slag.

Enligt Lpo 94 har rektorn bland annat ett särskilt ansvar för att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet och att ämnesövergripande kunskapsområden integreras i undervisningen i olika ämnen. Ämnesintegration eller tematiska studier förekommer enligt intervjuade lärare till viss del. Detta sker spontant mellan olika lärare när de ser att tillfälle ges. Exempelvis mellan bild och slöjd, samhällsorienterade ämnen och hem- och konsumentkunskap. Inspektörerna bedömer att Bengtsgården i större utsträckning bör integrera ämnesövergripande kunskapsområden i undervisningen.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Alla elever som är i behov av särskilda stödåtgärder skall enligt grundskoleförordningen få det. Bengtsgården har ett elevvårdsteam som består av rektorn, speciallärare, kurator, elevassistent samt skolsköterska. De sammanträder varje vecka då noggrann uppföljning av stödinsatser och stödbehov görs. Elevernas eventuella frånvaro följs också upp. Vid behov lyfts ärenden till kommunens centrala resursgrupp. Gruppen betonar den lilla ortens fördelar när det gäller exempelvis samarbete med socialtjänstens individ- och familjeomsorg samt med polisen. I skolan ges studiehjälp efter skolans slut ett par dagar i veckan. Eleverna framhåller dock att det kan vara svårt för dem som har skolskjuts att vara kvar för att få läxhjälp.

Behovet av studiehjälp i modersmålet är inte kartlagt i skolan och kommunen. Inspektörerna bedömer att skolan saknar rutiner för att undersöka behovet av studiehjälp på modersmålet.

I en lokal intill skolan ligger Gula villan. Där har eleverna i grundsärskolan i årskurserna 7–10 delar av sin undervisning. De elever som är inskrivna i sarskolan har sin tillhörighet i en grundskoleklass. I flera ämnen, exempelvis de i estetiska samt idrott och hälsa, deltar de i undervisningen i sin klass. I undervisningsgruppen i Gula villan för grundsärskolans elever deltar även tre elever i behov av särskilda stödåtgärder. När elever under en längre tid får merparten av sin undervisning i en särskild grupp anses eleven vara placerad i en särskild undervisningsgrupp. Inspektörerna bedömer att beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp saknas i Bengtsgården.

Eleverna i träningsskolan har egen studieplanering och arbetet är upplagt helt individuellt. Eleverna har egen planering och utvecklar successivt förmåga att självständigt arbeta efter sin planering. Samtliga elever har en egen dator. Eleverna har kontaktbok som vårdnadshavarna läser och kommenterar vid behov. Inspektörerna bedömer att arbetet i träningsskolan ger eleverna förutsättningar att utifrån sin egen förmåga utveckla kunskaper som är värdefulla för deras fortsatta skolgång och inför vuxenlivet.

Utvärdering av lärande bedömning och betygsättning

Eleverna får information om bedömningar och betyg huvudsakligen vid utvecklingssamtalen. Lärarna berättar att de gör gemensamma bedömningar av olika provresultat för att säkerställa att rättvisa betyg ges. Inför utvecklingssamtalet har ansvarig lärare fått in information från samtliga undervisande lärare. Föräldrar och elever upplever emellertid att informationen ibland är lite väl kortfattad från en del lärare. Eleverna framför att de från en del lärare får mycket bra information om betygsättningen.

Vid inspektionstillfället har ett arbete för att skapa en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev påbörjats. Vid kommande utvecklingssamtal kommer eleverna i Bengtsgården att få en individuell utvecklingsplan. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. (Detta gäller också eleverna i obligatoriska sarskolan). Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10. Inspektörerna bedömer att skolan inte ännu upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever i enlighet med förordningens krav.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete/ledning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. skall varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. För Bengtsgården upprättas årligen en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisning är uppbyggd enligt en gemensam modell i Bengtsfors kommun. Där redovisas elevernas trivsel samt resultaten i samtliga ämnen.

Lärarna i träningskolan gör egna uppföljningar men i skolans kvalitetsredovisning går inte att utläsa de samlade resultat eleverna gör i obligatoriska sarskolan.

Utifrån kommunens kvalitetsredovisning och nämndens prioriterade mål har skolan under året ett antal utvecklingsområden. Enligt lärarna ägnas det fortlöpande under året inte mycket tid till uppföljning av dessa. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen således kan utvecklas ytterligare till att bli ett reellt verktyg i förbättringsarbetet i skolan. Vad avser uppföljning av sarskolans elever se vidare kommunrapporten.

Rektorn samt studierektorn är detta läsår nyanställda i skolan. Rektorn har sedan tidigare rektorserfarenhet. Personalen upplever att det råder en öppen atmosfär mellan personalen och ledningen och att det är lätt att nå skolledarna.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

I Bengtsgården erbjuds språkval i tyska, spanska, franska samt svenska/engelska. Undervisning i språkvalet svenska/engelska sker i flera olika mindre grupper. Vid inspektörernas besök vid språkvalslektion i svenska/engelska arbetar eleverna med flera olika ämnen. Inspektörernas intryck är att tiden används för att arbeta klart med det de behöver i andra ämnen. Vid inspektionen arbetar exempelvis elever med sin kemi- eller matematikläxa. Inspektörens intryck är således att språkvals- ämnet inte har något eget innehåll för dessa elever och att eleverna inte ges möjlighet att enligt intentionerna i grundskoleförordningen fördjupa sina kunskaper i svenska och engelska. Inspektörerna bedömer att eleverna vid Bengtsgården inte får möjlighet att under språkvalet svenska/engelska fördjupa sina kunskaper inom respektive ämne.

Undervisning i svenska som andraspråk ges inte som eget ämne detta läsår. Eleverna får i stället stöd i sin språkutveckling på olika sätt exempelvis med hjälp av speciallärare. Undervisning i svenska som andraspråk skall planeras, utvärderas och betygsättas utifrån detta ämnes kursplan. Inspektörerna bedömer att undervisning i svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne.

Under de lektioner som varar mer än 60 minuter lägger lärarna oftast in så kallad bensträckartid på cirka 10 minuter. Detta får dock inte innebära att eleverna inte får den garanterade undervisningstiden för grundskolan. Inspektörerna bedömer att skolan bör utreda om eleverna får sin garanterade undervisningstid tillgodosedd.

Behovet av modersmålsundervisning är inte kartlagt i skolan och kommunen. Inspektörerna bedömer att skolan saknar rutiner för att undersöka behovet av modersmålsundervisning. Detta kan innebära att en elev som har rätt till modersmålsundervisning och önskar det inte får sådan undervisning. Se vidare kommunrapporten.

Vid Bengtsgården har personalen, enligt rektorn, utbildning för den undervisning de skall bedriva. Rektorn har under starten av läsåret intervjuat samtliga anställda och kartlagt behörigheten. Skolan har under innevarande läsår totalt 43 lärare anställda. Av dessa saknar åtta lärare lärarutbildning. Dessa lärare går utbildning och under detta läsår beräknas de bli behöriga. Ytterligare två lärare saknar lärarexamen. Rektorn uppger att samverkan mellan tränings skolans lärare samt grundsärskolans lärare är planerat för att på bästa sätt ta vara på deras olika kompetenser. År 2006 är lärartätheten vid Bengtsgården 8,7 lärare på 100 elever för årskurserna 7–9, enligt rektorn.

Inspektörerna bedömer att skolan tillhandahåller läromedel som ger förutsättningar för att kunna genomföra en tidsenlig utbildning.

Skolans bibliotek är under skoldagen låst och används enbart för arbete vid datorerna då lärare kan ansvara för ordningen. Biblioteket är bemannat av bibliotekarie men är alltså inte upplåtet till spontana studier eller boklån. Eleverna berättar att de lånar böcker vid kommunens bibliotek i stället. Inspektörerna bedömer att skolbibliotekets verksamhet bör utvecklas till att bli en naturlig del av skolarbetet för elever och lärare.

Lokalerna är välutrustade och det finns särskilda salar för de naturorienterande ämnena, bild, slöjd m.m. Skolan har en välutrustad datasal. Inspektörerna bedömer lokalerna som ändamålsenliga och att de svarar mot kraven i utbildningen. Skolans omgivningar utgör en viktig resurs i den pedagogiska verksamheten.

Datum	Ort
2007-02-27	Göteborg

Eva Wallentin
Ulla-Britt Norin

Utbildningsinspektion i Bäckeskolan, förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6 samt Lövåsenskolan, förskoleklass och grund- skola årskurserna 1–6.

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolorna	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	5
Bedömning av förutsättningarna	9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Bäckeskolan den 19 september och Lövåsenskolan den 20 september år 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Bengtsfors kommun, Bäckeskolan och Lövåsenskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I de båda skolorna intervjuades rektorn, elever, lärare och övrig personal, samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklasser och årskurserna 1–6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Bäckeskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	33
Förskoleklass	14
Grundskola	68
Lövåsenskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	22
Förskoleklass	7
Grundskola	72

Bäckeskolan är belägen i samhället Bäckefors, cirka 3 mil söder om kommunens centralort Bengtsfors. I det gamla brukssamhället finns cirka 750 invånare. Med tanke på det stora avståndet till andra skolor i kommunen finns det många barn som har lång väg till Bäckeskolan och därför åker cirka en tredjedel av dem skolskjuts.

Verksamheten vid skolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6, samt tillhörande fritidshem. Eleverna i årskurserna 1–3 återfinns i två åldersblandade klasser, medan eleverna i årskurserna 4, 5 och 6 är grupperade i åldershomogena klasser. Skolgården är till stor del asfalterad men i direkt anslutning till den finns även en fotbollsplan och ett skogsparti, vilket ger eleverna gott om rastaktiviteter att välja bland.

Lövåsenskolan är lokaliserad i Billingsfors, en knapp mil söder om Bengtsfors, med strålande utsikt över Laxsjön. Samhället har cirka 1 400 invånare, men befolkningen har minskat på senare tid vilket fått till följd att skolan har väl tilltagna lokaler. I närmiljön finns en skog som nyttjas både på lektioner och raster. Ett stenkast från skolan återfinns också Lövåsvallen, som en gång i tiden var arena för allsvensk fotboll.

Verksamheten vid Lövåsenskolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6. Undervisningen bedrivs i åldershomogena klasser.

Eleverna i de båda skolorna flyttar inför årskurs 7 över till Bengtsgården i Bengtsfors.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Bäckeskolan och Lövåsenskolan och av hur väl verksamheterna uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att merparten av eleverna vid Bäckeskolan och Lövåsensskolan känner sig trygga i sin skolmiljö och att de i huvudsak utvecklar normer och värden i enlighet med intentionerna i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94). Vidare är det inspektörernas uppfattning att eleverna i såväl Bäckeskolan som Lövåsensskolan har tillgång till undervisningslokaler som är ändamålsenligt utformade, och anpassade till verksamheten, samt tillgång till böcker, skrivmaterial och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning och för att nå de nationella målen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolorna har vid tillfället för inspektionen inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).
- Eleverna får ingen undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordning om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolorna bör utveckla rutiner för att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.
- Skolorna bör arbeta vidare med att för eleverna förtydliga målen för undervisningen.
- Elevernas inflytande bör utvecklas så att de successivt och i allt större omfattning blir delaktiga och tar ansvar för sitt lärande.
- Skolorna bör individualisera undervisningen ytterligare så att alla elever får utmaningar i sitt lärande.
- Skolorna bör utveckla rutiner för att kartlägga behovet av studiehandledning på modersmålet.
- Skolornas kvalitetsarbete bör utvecklas så att utvärdering och analys av verksamheten i högre utsträckning kan bli ett konkret hjälpmedel i det fortsatta arbetet

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

Inspektörernas uppfattning är att barnen i förskoleklass ges möjlighet till utveckling och lärande som grund för fortsatt skolgång. Vidare bedömer inspektörerna att det huvudsakligen finns goda förutsättningar för eleverna i årskurserna 1–6 att utveckla de kunskaper som målen för utbildningen anger.

Av skolornas egen dokumentation och via samtal med personalgrupper framgår att det finns rutiner för att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i framför allt ämnena svenska och matematik, men även i viss mån i ämnet engelska. Bland annat används de nationella ämnesproven i årskurs 5 och olika diagnoser som mätpunkter i dessa ämnen. Rektorn och lärarpersonalen kan inte påvisa hur arbetet med att dokumentera elevernas kunskapsutveckling genomförs i övriga ämnen. Det är inspektörernas uppfattning att skolorna därför i hög utsträckning saknar systematiska utvärderingar av elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas mål att sträva mot och mål att uppnå. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör utveckla rutiner för att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Tabell 1. *Bäckeskolans resultat vid de nationella proven i årskurs 5. Tabellen anger andel elever som nått målen i de nationella proven (i procent).*

Nationella prov	Svenska	Matematik	Engelska
Läsåret 2005/06	90 procent	100 procent	100 procent
Läsåret 2004/05	68 procent	58 procent	74 procent

Tabell 2. *Lövåsenskolans resultat vid de nationella proven i årskurs 5. Tabellen anger andel elever som nått målen i de nationella proven (i procent).*

Nationella prov	Svenska	Matematik	Engelska
Läsåret 2005/06	80 procent	70 procent	90 procent
Läsåret 2004/05	57 procent	57 procent	79 procent

Med tanke på det begränsade antalet elever, 14 st i Bäckeskolan och 10 st i Lövåsensskolan, som gick i årskurs 5 läsåret 2005/06 är det svårt att dra några slutsatser av resultaten. Läsåret 2004/05 var det 19 elever som gjorde de nationella proven i Bäckeskolan och 14 elever i Lövåsensskolan. Inspektörerna noterar att andelen elever som bedömts ej uppnått nått målen i ämnet matematik är hög i Lövåsensskolan vid båda de redovisade provtillfällena, vilket särskilt bör uppmärksammas. Vidare framgår av resultaten att måluppfyllelsen vid de nationella proven våren 2005 överlag var låg. Enligt skolornas rektor kom resultaten delvis som en överraskning och extra resurser sattes in till stöd för de elever som inte nått målen. Inspektörerna vill poängtera vikten av att skolorna fortlöpande bedömer elevernas kunskapsutveckling så att resurser kan sättas in i ett tidigt skede för att hjälpa de elever som riskerar att inte nå målen vid de nationella proven.

Beträffande övriga ämnen finns det i kvalitetsredovisningarna bedömningar av måluppfyllelsen. Av samtal med rektor och lärarpersonal framgår att det inte finns några gemensamma riktlinjer och utvärderingsmaterial som ligger till grund för ovan nämnda bedömningar. Det är den enskilde lärarens fortlöpande bedömning och uppfattning av elevernas resultat som ligger till grund för sammanställningarna i skolornas kvalitetsredovisningar. Eftersom skolorna inte kan påvisa systematiska utvärderingar av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen finner inspektörerna det svårt att uttala sig om huruvida eleverna når målen för respektive ämnen.

I samband med inspektörernas besök vid Bäckeskolan och Lövåsensskolan framkommer att de allra flesta eleverna varken känner till att det finns eller är medvetna om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. I någon ensta-

ka klass uppger eleverna att de känner till att det finns en läroplan. Inspektörerna konstaterar att det finns variationer vid skolorna beträffande hur väl målen för utbildningen tydliggörs för eleverna och bedömer därför att skolan skall utvecklar rutiner som säkerställer att alla elever görs medvetna om målen, oberoende av ämne eller lärare.

Normer och värden

Vid tillfället för inspektion i Bäckeskolan får inspektörerna intryck av att eleverna känner sig trygga vid skolan. Samtliga intervjuade elever framhåller att de trivs i skolan och att samarbetet med lärarna och andra elever fungerar bra. Vidare framkommer att mobbning och annan kränkande behandling är ovanligt i skolan.

Även vid Lövåsensskolan uppger eleverna att de huvudsakligen trivs i skolan. Eleverna berättar att de uppfattar att det är lugnare på skolan detta läsår än vad som tidigare varit fallet. Vidare är det deras uppfattning att mobbning och annan kränkande behandling inte är vanligt förekommande i skolan. Dock visar samtal med elever att de tycker att några av de vuxna i skolan inte alltid lyssnar på dem.

Sammanfattningsvis är det inspektörerna uppfattning att eleverna vid Bäckeskolan och Lövåsensskolan utvecklar normer och värden i enlighet med vad Lpo 94 anger.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Av Bäckeskolans kvaliteteredovisning framgår hur skolan arbetar med klassråd och skolråd. Arbetet i skolrådet rör bland annat frågor om skolgården och de trivselregler som finns i skolan. I samband med intervjuer presenterar eleverna sitt klass- och skolrådsarbete och inspektörerna ges en rad exempel på vad eleverna känner att de utträttat. Inspektörernas bedömning är att Bäckeskolans arbete med klassråd och skolråd ger eleverna träning i att delta i demokratiska beslutsprocesser och därmed möjlighet att känna att de kan påverka och vara delaktiga i verksamheten.

Vid Lövåsensskolan ger eleverna lite olika bilder av hur arbetet med klassråd och elevråd fungerar. Några elever säger att de aldrig har klassråd, men att de har representanter i elevrådet som träffas var fjärde vecka. Inspektörerna får intryck av att det finns variationer mellan de olika klasserna beträffande hur klassrådsarbetet prioriteras och vill poängtera vikten av att alla eleverna ges möjlighet och tillfälle att påverka och känna delaktighet i frågor som rör hela skolan.

Skolan skall, enligt Lpo 94, eftersträva att varje elev successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning. I de båda skolornas kvalitetsredovisningar

finns en hänvisning till Lpo 94 som preciserar att läraren skall utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan. Via klassrumsobservationer och samtal med lärarna och rektorn får inspektörerna intryck av att elevernas delaktighet i planeringen av skolarbetet är begränsad. Eleverna berättar i samband med intervjuer att det är lärarna som talar om vad klassen skall arbeta med och att eleverna själva sällan görs delaktiga i planeringsarbetet. Det är inspektörernas uppfattning att elevernas möjlighet till inflytande över sitt lärande är begränsat. Inspektörerna bedömer att skolorna i högre grad skall eftersträva att varje elev successivt ges möjlighet att utöva ett allt större inflytande över sin utbildning.

Vid Bäckeskolan bedrivs fortlöpande arbetet med värdegrundsfrågor. Exempel på insatser är samverkan mellan förskoleklassen och de lite äldre eleverna, kompisrådet där eleverna på olika sätt blir delaktiga i att skapa trivsel och får träning i att lösa konflikter, samt livskunskap där eleverna ges tillfälle att diskutera olika frågeställningar. Vid inspektörernas besök har en av grupperna massage på schemat. Syftet är att eleverna ska få träna sig på att beröra varandra och sedan berätta om hur det känns. Stämningen på skolan, såväl under lektionstid som under raster, upplevs av inspektörerna som positiv och trygg.

I Lövåsenskolan finns också en rad exempel på ett medvetet värdegrundsarbete. Vid inspektionstillfället arbetar eleverna i årskurs fem med räknegoror som deras fadderelever i årskurs 2 sedan skall få arbeta med. Ökad samverkan mellan klasserna är ett sätt att skapa positiva kontakter mellan elever i olika åldrar. Kompisrådet träffas regelbundet och diskuterar bland annat hur stämningen är på skolan.

Det är inspektörernas uppfattning att det finns ett aktivt arbete med värdegrundsfrågor vid såväl Bäckeskolan som Lövåsenskolan.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling.

Vid inspektionstillfället har skolorna handlingsplaner för att förhindra mobbning. Inspektörerna bedömer att dessa dokument inte motsvarar en sådan likabehandlingsplan som den nya lagen kräver. Ett kommungemensamt arbete pågår med att skapa ett underlag till likabehandlingsplan för varje skola. Se vidare kommunrapporten.

Vidare vill inspektörerna poängtera vikten av att skolorna uppmärksammar att det inte bara är relationen elever emellan som ska uppmärksammas i likabehandlingsplanen, det är också av högsta vikt att det i planen framgår att relationen mellan vuxna och barn ska präglas av ömsesidig respekt och tillit. Som tidigare nämnts i rapporten finns elever vid Lövåsenskolan som uttrycker att de

upplever att vissa vuxna är dåliga på att ta hänsyn till elevernas önskemål och åsikter. Inspektörerna noterar också att det i skolornas egna klimatenkäter framkommer att andelen elever som har tillit till de vuxna på skolan har minskat.

Individanpassning och stöd

I såväl Bäckeskolan som Lövåsenskolan förs inom personalgruppen fortlöpande diskussioner kring eleverna, vilket är en del i kartläggningen av behovet av stödundervisning. Mycket av stödinsatserna ges till eleverna inom ramen för den ordinarie undervisningen, något som enligt personalen möjliggörs tack vare de förhållandevis små klasserna. Det förekommer också att stödet ges i smågrupper om cirka två till tre elever. Stödundervisningen ges av den ordinarie läraren eller av specialläraren. Vid skolorna finns resursteam som träffas cirka en gång i veckan. Varje skola har tillgång till en specialpedagog som kan hjälpa till med kartläggning av enskilda barns behov och finnas med vid upprättandet av åtgärdsprogram. Om rektor och personal anser att det behövs specialkompetens kring något barn finns bland annat skolsköterska och psykolog att konsultera. Det är inspektörernas uppfattning att skolorna har rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilda stödåtgärder.

Inspektionen visar att omsorg och stöd ges till elever som är i behov av särskilda stödåtgärder. De elever som behöver extra utmaningar och individualiserad undervisning får dock inte samma hjälp att utvecklas vidare. Vid flera av de verksamhetsbesök som görs arbetar eleverna påfallande ofta med likadana uppgifter. För att eleverna på ett lustfyllt, målinriktat och individualiserat sätt ska kunna utmanas i det egna lärandet krävs arbetsuppgifter anpassade till den enskildes förutsättningar. Allt för många ”enkla” övningar utan utmaning kan leda till att eleven tappar intresset för sitt skolarbete. Inspektörerna bedömer att undervisningen ytterligare kan anpassas till elevernas individuella behov och förutsättningar så att alla elever får utmaningar i sitt lärande.

Inspektionen visar att stöd i huvudsak ges i ämnena svenska och matematik. Inspektörerna noterar detta och vill i sammanhanget poängtera att en elev enligt grundskoleförordningen skall ges stödundervisning om det befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst ska ha uppnåtts vid slutet av det femte eller nionde skolåret för respektive ämne.

I samtal med såväl skolornas resursteam som med övrig lärarpersonal framkommer att det råder viss tveksamhet kring utformningen av den mall som för närvarande används vid upprättandet av åtgärdsprogram. Delar av personalen uttrycker behov av kompetensutveckling med inriktning på arbetet med åtgärdsprogram. Bäckeskolans kvalitetsredovisning behandlar också frågan och konstaterar bland annat att det behövs en mer noggrann uppföljning av upprättade åtgärdsprogram. De åtgärdsprogram inspektörerna tar del av i samband med besöken i skolorna är av skiftande kvalitet. Inspektörerna vill påpeka vikten av att skolorna arbetar fram rutiner kring arbetet med åtgärdsprogram och utformar dem så att de blir ett aktivt verktyg i det fortlöpande arbetet.

En elev skall enligt grundskoleförordningen få studiehandledning på modersmålet om eleven behöver det. Vid tillfället för inspektion fanns inte tydliga rutiner för att kartlägga behovet av studiehandledning på modersmål, vilket inspektörerna bedömer bör rättas till.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Vid skolorna hålls utvecklingssamtal för varje elev minst två gånger per läsår. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet (7 kap. 2 § grundskoleförordningen). Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10. Vid inspektionstillfället har inte alla elever en individuell utvecklingsplan. Skolorna i Bengtsfors kommun har enats om en gemensam utformning av den individuella utvecklingsplanen. Enligt delar av personalen har riktlinjerna från kommunen varit otydliga. Inspektörerna vill poängtera vikten av att personalen ges tid att såväl inom arbetslaget som tillsammans med hela lärargruppen utveckla arbetet med elevernas IUP, exempelvis genom att enas om ett gemensamt och sakligt språk i dokumentationen av elevens utveckling och lärande. Dokumentationen skall skapa synlighet och struktur för elever, vårdnadshavare och lärare, vilket även underlättar vid byten av lärare, grupp och skola. Inspektörerna bedömer att skolan vid inspektionstillfället inte upprättat individuella utvecklingsplaner för samtliga elever.

Gemensamma mätpunkter till hjälp vid utvärdering av elevernas lärande finns inom ämnet svenska, bland annat i form av läsutvecklingsscheman. De nationella proven används som en utvärdering av lärandet i svenska, engelska och matematik.

Vid Lövåsenskolan ser inspektörerna exempel på hur eleverna tränas i att utvärdera sitt arbete i sina veckorapporter. Dessa skickas sedan hem till elevens vårdnadshavare för underskrift.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet skall varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Skolorna i Bengtsfors kommun har en gemensam mall för kvalitetsredovisning. Bäckeskolan och Lövåsenskolan redogör i sina kvalitetsredovisningar för måluppfyllelsen samt i viss mån för vilka åtgärder som bör vidtas för att öka denna. Som tidigare nämnts i denna rapport finns det inte några gemensamma riktlinjer och utvärderingsmaterial som ligger till grund för de bedömningar som görs i kvalitetsredovisningen. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete bör utvecklas så att utvärdering och analys av verksamheten i högre utsträckning kan bli ett konkret hjälpmedel i det fortsatta arbetet. Vidare vill inspektörerna påpeka att det sedan den 15 augusti 2005 finns ett krav på att varje fritidshem årligen skall upprätta en kvalitetsredovisning.

Ledning och intern kommunikation

Bäckeskolan och Lövåsenskolan har samma rektor. År 1992 tillträdde han en tjänst som rektor vid Bäckeskolan, Lövåsenskolan och ytterligare ett antal skolor i kommunen. I samband med en kommunal omorganisation år 1994 kom tjänsten att förändras och bland annat upphörde rektorns ansvar för Bäckeskolan. Med undantag för en kort period av tjänstledighet (1999-2001) har rektorn

ansvarat för verksamheten vid Lövåsenskolan sedan år 1992. Rektorsansvaret för Bäckeskolan kom åter att ingå i tjänsten år 2001. Förutom de båda skolorna ingår också skolbarnsomsorg, två förskolor och samordningsansvar för placering av flyktingbarn i rektorstjänsten. Rektorn är utbildad lärare och har arbetet som det i kommunen i cirka 30 år. År 1996 slutförde han den statliga skolledarutbildningen i Göteborg. Enligt merparten av personalen vid skolorna är rektorn förtrogen med verksamheten, men inte den som driver det pedagogiska utvecklingsarbetet. Delar av personalen lyfter fram att hänsyn bör tas till att rektorsuppdraget omfattar många olika verksamheter och att det måste vara svårt att hinna med alla delar av arbetet. Bland eleverna är det väl känt vem som är deras rektor.

Vid de båda skolorna finns fastställda konferenstider då personalen träffas för pedagogiska diskussioner och samplanering. Enligt intervjuer med berörd personal förekommer samverkan mellan skola och skolbarnsomsorg i begränsad utsträckning. Inspektörerna vill poängtera vikten av att skolorna samverkar med skolbarnsomsorgen. Ett nära samarbete är en förutsättning för att personalen ska få en samlad bild av elevens hela skoldag. Det är också viktigt att skolan fullt ut söker nyttja den kompetens som finns i de olika personalgrupperna.

Som ett led i arbetet med att öka kontakten mellan de olika skolorna i kommunen finns så kallade ”tröskelhyvlargrupper” där personal som undervisar i samma ämnen ges tillfälle att träffas. Syftet med arbetet är bland annat att underlätta övergången från en skola till en annan. Grupperna arbetar med att konkretisera målen i de nationella kursplanerna, vilket bland annat skall leda fram till utformandet av lokala arbetsplaner. Personal som inspektörerna talat med framhåller också att dessa grupper kommer att underlätta arbetet med att utforma elevernas individuella utvecklingsplaner.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till en likvärdig utbildning

Behovet av modersmålsundervisning är inte kartlagt i skolan och kommunen. Inspektörerna bedömer att skolan och kommunen saknar rutiner för att undersöka behovet av modersmålsundervisning. Detta kan innebära att en elev som har rätt till modersmålsundervisning och önskar det inte får sådan undervisning. Se vidare kommunrapporten.

Vid inspektionen framkommer att svenska som andraspråk inte läses som ett eget ämne. Svenska som andraspråk ges som stöd inom ramen för ämnet svenska och inte som eget ämne. Inspektörerna bedömer att detta strider mot grundskoleförordningen och skall åtgärdas.

I kommunens timplan finns ej tid avsatt för hem- och konsumentkunskap i årskurs 5 eller tidigare, vilket innebär att eleverna inte får undervisning i ämnet. Eleverna i de båda skolorna ges således inte möjlighet att nå målen för ämnet före utgången av årskurs 5.

Läsåret 2006/07 bestod den pedagogiska personalen vid Bäckeskolan av 8 personer. Vid Lövasenskolan bestod den pedagogiska personalen av 9 personer. Lärartätheten är enligt rektorns uppgifter år 2006 8,9 lärare på 100 elever vid Bäckeskolan och 9,8 lärare på 100 elever vid Lövasenskolan. Samtal med rektor och lärarpersonalen visar att flertalet av personerna har behörighet för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Undervisningssalarna är i huvudsak ändamålsenligt utformade och anpassade till verksamheten. Inspektörerna bedömer att eleverna har tillgång till böcker, skrivmaterial och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning och för att nå de nationella målen.

Datum	Ort
2007-02-27	Göteborg

Mats Aronsson

Eva Wallentin

Utbildningsinspektion i Ekhagsskolan, förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	4
Bedömning av förutsättningarna	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Ekhagsskolan den 21 september 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Bengtsfors kommun och Ekhagsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Ekhagsskolan intervjuades rektorn, lärare, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i de flesta ämnen och årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Ekhagsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	22
Förskoleklass	22
Grundskola	74

I Ekhagsskolan finns förskoleklass, årskurserna 1–6 och två fritidshem. Skolan byggdes på 1970-talet och är vackert belägen i höglänt område i Dals Långed. Lokalerna består av huvudbyggnad som inrymmer större delen av skolans verksamhet. Därutöver finns en byggnad som innehåller lokaler för slöjd, idrott, samt skolmatsal. De flesta klassrum har egna ingångar och utemiljöer med egna planteringar som ger eleverna hemkänsla. Skolområdet gränsar till en idrottsplan där eleverna kan ha idrott eller annan uteverksamhet. Vintertid åker barnen pulka från de höga backarna till idrottsplanen. Skolan är så belägen att omgivningarna kan tillvaratas för kreativ uteverksamhet och för miljöfostran t.ex. i den närliggande skolskogen.

Skolan upptagningsområde består av spridd villabebyggelse samt landsbygd.

Grundskolan arbetar i åldersblandade klasser i årskurserna 1–3 (3 grupper) samt åldershomogena klasser i förskoleklass, årskurs 4, årskurs 5, och årskurs 6. Vid temaarbeten och under olika samverkansprojekt blandas årskurserna.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Ekhagsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen/läroplanerna och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Ekhagsskolan som helhet erbjuder en utbildning av god kvalitet. Eleverna vid Ekhagsskolan utvecklar kunskaper enligt de nationella målen i svenska, engelska och matematik. Eleverna är mycket trygga och utvecklar demokratiska kompetenser och värderingar.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan har ännu inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Eleverna får ingen undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordning om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).
- Svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör utveckla den systematiska uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling i fler ämnen än svenska, engelska, matematik och naturorienterade ämnen.

- Elevernas delaktighet bör utvecklas så att de successivt och i allt större omfattning får inflytande över verksamheten i stort och över sitt eget lärande.
- Skolan bör arbeta för att eleverna skall få ökad kännedom om målen i samtliga ämnen.
- Undervisningen bör individualiseras ytterligare så att alla elever får utmaningar i sitt lärande.
- Skolan bör utforma rutiner för att undersöka behovet av studiehandledning på modersmålet.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

Elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska och matematik följs upp och dokumenteras genom återkommande diagnoser och nationella prov. Resultaten på Ekhagsskolan de senaste tre åren:

Tabell 1. Resultaten på de nationella ämnesproven årskurs 5 de tre senaste åren enligt Ekhagsskolans kvalitetsredovisning för år 2005. Andelen elever (i procent) som nått målen vid de nationella ämnesproven.

År	Svenska	Engelska	Matematik
2003	Andel pojkar: 81	Andel pojkar: 92	Andel pojkar: 89
	Andel flickor: 86	Andel flickor: 92	Andel flickor: 94
2004	Andel pojkar: 87	Andel pojkar: 92	Andel pojkar: 89
	Andel flickor: 95	Andel flickor: 92	Andel flickor: 89
2005	Andel pojkar: 87	Andel pojkar: 85	Andel pojkar: 86
	Andel flickor: 90	Andel flickor: 92	Andel flickor: 89

Inspektörerna noterar att ca ett 30-tal elever deltog i de nationella proven i årskurs 5 och att några elever, ca 3–5 elever inte når målen i årskurs 5 i svenska, engelska och matematik. Av skolans egna analyser av kunskapsresultaten framgår att en positiv utveckling har skett mellan de diagnostiska provresultaten i årskurs 2 jämfört med de nationella provresultaten i årskurs 5, enligt kvalitetsredovisningen 2005.

Enligt lärarna har de god bild av elevernas kunskapsutveckling även i andra ämnen utöver svenska, matematik och engelska. Måluppfyllelsen i årskurserna 4–6 för de naturorienterade ämnena 2004 finns redovisad i den senaste kvalitetsredovisningen. Av denna redovisning framgår att ett fåtal elever inte nådde målen för undervisningen. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla den systematiska uppföljningen av elevernas kunskaper i alla årskurser och i övriga ämnen och inte bara i svenska, engelska, matematik och naturorienterade ämnen.

Normer och värden

Eleverna uppger att det sällan förekommer bråk och att det inte heller förekommer någon mobbning som de känner till. Utifrån intervjuer och observa-

tioner under inspektionen kan inspektörerna konstatera att eleverna trivs bra i skolan och att de känner sig trygga. Inspektörerna möter under inspektionen mycket trevliga och hjälpsamma elever som gärna berättar om sin skola och sitt arbete. Inspektörerna bedömer att arbetet med normer och värden har skapat ett mycket gott socialt klimat i skolan.

I kvalitetsredovisningen redovisas en enkät gällande klimatet i skolan. Av redovisningen framgår att eleverna ger betyget ”instämmer helt” eller ”instämmer nästan” i frågor om eleverna känner sig trygga, har tillit, hur de får utöva ansvar och hur de känner trivsel på skolan.

Inspektörerna bedömer att Ekhagsskolans arbete med normer och värden är i överensstämmelse med läroplanens riktlinjer.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetsätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning av måluppfyllelsen, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Det finns elevråd i skolan bestående av två elever från varje klass. Elevrepresentanterna uppger att man har klassråd. Eleverna i årskurserna 4–6 säger att de inte får vara med och bestämma så mycket. Möjligtvis får man vara med om att bestämma vad man skall göra på rasterna. Överhuvudtaget är eleverna, särskilt de äldre eleverna, undrande till inspektörernas frågor om elevernas delaktighet i undervisningen och i skolans verksamhet. Av den lokala arbetsplanen för skolan framgår inget om hur skolan avser att arbeta för att göra eleverna mer delaktiga. Inte heller finns något angivet i kvalitetsredovisningen om vilka mål som satts upp för att göra eleverna mer delaktiga i undervisningen.

Enligt intentionerna i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen, och fritidshemmet (Lpo 94) skall skolan sträva efter att eleverna successivt, efter ålder och mognad, får ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Intervjuer med elever och personal samt klassrumsobservationer ger bilden av att eleverna i årskurs 1–3 är mer delaktiga i det egna lärandet än eleverna i årskurserna 4–6. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande bör utvecklas så att de successivt och i allt större omfattning får inflytande över verksamheten i stort och över sitt eget lärande.

Vid intervjuer med eleverna framkommer att de har liten kännedom om målen i läroplan och i kursplanerna. Personalen kan i intervjuer inte redogöra för hur de arbetar med att konkretisera målen i kursplanerna och läroplanen för eleverna. Det är inspektörernas bedömning att skolan bör utveckla arbetet, särskilt i årskurserna 4–6 med att tydliggöra målen i läroplanen och målen i kursplanerna.

I skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att eleverna skall känna sig trygga och inte bli diskriminerade. Skolan har en handlingsplan mot mobbning och rutiner för handläggning av mobbningsärenden. I skolan finns också ett vuxenteam som består av sex personer som sammankallas inom tre dagar efter anmälan om

mobbing. Vuxenteamet, i detta fall minst två personer, har ”allvarssamtal” med mobbaren. Efter samtalet kontaktas föräldrarna till den mobbade och mobbare/mobbarna samma dag som samtalet har ägt rum. Det är inspektörerna bedömning att föräldrarna omedelbart skall få information om att barnen har utsatts för kränkande behandling. Skolverket vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Skolan är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Ekshagsskolan har, som tidigare nämnts en plan mot mobbing. Mobbningsplanen kan inte anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som den nya planen kräver. Skolan genomför dock ett arbete för att förebygga och förhindra kränkningar. Ett kommungemensamt arbete pågår med att skapa ett underlag till likabehandlingsplan för varje skola. Se vidare kommunrapporten.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

För att utveckla elevernas kunskaper i det svenska språket och i matematik arbetar eleverna med olika ”hus” i förskoleklassen och årskurserna 1–3. På så sätt får både elever och lärare en god uppfattning om elevernas lärande i svenska och matematik och deras individuella måluppfyllelse. Skolan har en arbetsplan för övergång mellan förskoleklass och årskurs 1. I planen ges exempel på samverkansformer för förskoleklass och årskurs 1 samt en utförlig tidsplan för när och hur samverkan skall ske. I förskoleklassen får eleverna arbeta i något som kallas ”kojan”, där förskoleklassens elever får förbereda sig för att lära och utvecklas tillsammans med eleverna i årskurs 1.

Årskurserna 1–3 har genomfört och genomför den samhällsorienterande och den naturorienterande undervisningen i tre teman: läsåret 2004/05 arbetade eleverna med ”Bergets och skogens år”. Läsåret 2005/06 var temat ”Slättens år” och detta läsår heter temat ”Vattnets år”. På dessa teman grundläggs det fortsatta arbetet i årskurserna 4–6. Inspektörerna bedömer att eleverna i förskoleklass och årskurserna 1–3 får utveckla sitt lärande i en lustfylld och kreativ miljö i enlighet med läroplanens riktlinjer.

Enligt kvalitetsredovisningen anmäls elever som behöver stöd till ”Björnen” dvs. det lokala teamet som arbetar med stöd till eleverna. I en analys av resultaten, som redovisas i kvalitetsredovisningen, konstateras att de elever som varit i behov av stora stödinsatser har fått detta stöd ”även om vi inte har kunnat tillgodose allt”. Många elever har förbättrat resultatet, enligt uppgifter i kvalitetsredovisningen, men att ”några elever har trots stora insatser inte nått målen”. I intervjuer med personalen på Björnen uppger de att skolan har rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilda stödåtgärder. Åtgärdsprogram upprättas alltid för elever i behov av särskilda stödåtgärder. Inspektörerna har tagit del av några upprättade åtgärdsprogram. Efter granskning av insända åtgärdsprogram vill inspektörerna påpeka att skolan bör utveckla åtgärdsprogrammen så att det tydligt framgår skolans insatser för elever i behov av särskilda stödåtgärder.

Under en lektion i svenska som inspektörerna deltar i får eleverna arbeta med ordklasser. Inspektörerna vill påpeka vikten av att lärarna får möjlighet att stu-

dera och med kollegorna diskutera aktuella mål i kursplaner som eleverna skall uppnå efter genomförd utbildning. Vid lektionsbesök som inspektörerna gör i årskurserna 4–6 arbetar eleverna med mycket likartade uppgifter i arbetsböcker eller stenciler. Inspektörerna kan inte observera hur eleverna på ett lustfyllt, målinriktat och individualiserat sätt utmanas i det egna lärandet. Inspektörerna bedömer att undervisningen ytterligare bör anpassas till elevernas individuella behov och förutsättningar så att alla elever får utmaningar i sitt lärande.

Studiehandledning på modersmål ges inte som stödinsats och skolan har inte heller analyserat behovet av sådana insatser. Inspektörerna bedömer att skolan bör ha rutiner för att undersöka om det finns elever som är behov av studiehandledning på modersmålet.

Utvärdering av lärandet

Som tidigare nämnts genomförs nationella prov i ämnena svenska, engelska och matematik. Enligt kvalitetsredovisningen genomför lärarna kontinuerliga diagnoser i främst svenska och matematik för att följa elevernas kunskapsutveckling. I matematik och engelska följer läraren elevernas kunskapsutveckling med egna tester och diagnoser löpande under året. I svenska genomförs olika diagnoser för årskurserna 1–3 och för årskurs 4 finns ytterligare tester.

Dokumentation är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. Det genomförs regelbundna utvecklingssamtal i skolan i enlighet med bestämmelserna. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Rektorn uppger i sakgranskningen av rapporten att eleverna i årskurserna 1 till 6 i Ekhagsskolan fr.o.m. vecka 44 2006 kommer att ha IUP. Inspektörerna bedömer att kommunen arbetar målinriktat för att stödja skolorna i arbetet med att ta fram individuella utvecklingsplaner, som snart kommer att vara i bruk i kommunen. Inspektörerna bedömer att skolan vid inspektionstillfället inte har individuella utvecklingsplaner för alla elever i enlighet med förordningens krav.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet skall varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. För genomförandet av de nationella målen för utbildningen skall varje skola ha en arbetsplan som utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Arbetsplanen skall kontinuerligt följas upp och utvärderas.

Ekhagsskolans kvalitetsredovisning för 2005 överensstämmer i huvudsak med kraven i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. Den bygger på en innehållsmässig struktur som är gemensam för alla skolor i kommunen. Kvalitetsredovisningen saknar dock uppgifter om fritidshemmets verksamhet och måluppfyllelse i Ekhagsskolan. Kvalitetsredovisning sammanställs i juni vid läsårets slut. I intervjuer med lärare uppger de att de känner sig mycket trötta för att ordentligt arbeta med kvalitetsredovisningen. Några av kvalitetsredovisningens tabeller och uppgifter är svårtolkade t.ex. uppgifter om samband mellan redovisade årtal och resultaten av diagnostiska prov för matematik

årskurs 2 och nationella proven i årskurs 5. Inspektörerna påpekar att kvalitetsredovisningen skulle behöva göras mer förståelig så att även föräldrar och allmänhet kan läsa kvalitetsredovisningen. Det är inspektörernas bedömning att kvalitetsredovisningen idag fungerar som ett användbart verktyg för att utveckla verksamheten men att den kan utvecklas ytterligare. Kvalitetsredovisningen saknar uppgifter om fritidshemmets kvalitetsarbete. Inspektörerna vill påpeka att det sedan den 15 augusti 2005 finns ett krav på att varje fritidshem årligen skall upprätta en kvalitetsredovisning.

I intervjuer med representanter för lärarna framhåller de behovet av en större samverkan och en bättre pedagogisk grundsyn mellan verksamheterna i årskurserna 1–3 och årskurserna 4–6. Här uppger lärarna att det funnits ett ”glapp” mellan årskurserna 3 och 4. För att minska denna skillnad finns det sedan våren 2005 en arbetsplan för övergångar mellan årskurs 3 och årskurs 4.

Ekhagsskolan har representanter i ”Tröskelhyvlargruppen”, som är en kommunövergripande grupp som arbetar med att bl.a. underlätta övergångarna mellan olika årskurser för eleverna. Gruppen arbetar också med att ta fram lokala arbetsplaner.

Inspektörerna bedömer att skolan har ett förbättringsarbete i sin verksamhet som är i enlighet med läroplanens riktlinjer.

Skolledning och intern kommunikation

Ekhagsskolans rektor har genomgått den statliga rektorsutbildningen och hon är väl känd i skolan och har stor förtrogenhet med verksamheten. Rektorn åtnjuter stort förtroende från personalen.

Samverkan mellan kommunens förvaltning och den politiska ledningen uppger rektorn fungera bra. Det är rektorns uppfattning att förvaltningen stödjer de olika skolornas arbete t.ex. med att svara för ”Tröskelhyvlargrupperna verksamhet” och förvaltningens ambitioner att stötta skolorna med gemensamt idéarbete med att t.ex. utforma gemensamma dokument, som kan ligga till grund för elevernas individuella utvecklingsplaner.

Inspektörerna bedömer sammantaget att skolan har en fungerande ledning och att den interna kommunikationen och ansvarsfördelningen är tydlig.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

I ämnet hem- och konsumentkunskap finns det mål att uppnå för eleverna i årskurserna 5 och 9. Det framgår av den lokala utläggningen av tid i timplanen för Ekhagsskolan att undervisningen ej ges till eleverna i detta ämne på skolan. Eleverna har inte detta ämne förrän i senare årskurser. Inspektörerna bedömer att fördelningen av undervisningstiden i timplanen inte ger eleverna förutsättningar att nå målen för årskurs 5 i hem- och konsumentkunskap då ämnet inte ingår i undervisningen före årskurs 6.

Skolans lärare har utbildning för den undervisning de huvudsakligen bedriver. Vid skolan arbetade, enligt Skolverkets statistik, läsåret 2005/06 16 lärare förde-

lat på 13,1 heltidstjänster. Av lärarna hade 15 pedagogisk utbildning. Enligt rektorn har merparten av lärarna utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

En elev har detta läsåret undervisning i svenska som andraspråk och får, enligt en lärare i stödteamet, ”läsa en mix av svenska och svenska som andraspråk”. Undervisningen i svenska som andraspråk skall enligt grundskoleförordningen anordnas istället för svenska. Skolan bör säkerställa att undervisningen i svenska som andraspråk ges enbart med utgångspunkt i kursplanen för det ämnet och inte ämnet svenska. Inspektörerna bedömer att svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne.

Eleverna har tillgång till ämnet elevens val, som innevarande läsår består av fem olika valalternativ.

Eleverna har tillgång till böcker, skrivmateriel och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning och för att nå målen enligt inspektörernas bedömning.

Enligt kvalitetsredovisningen erbjuds eleverna inte modersmålsundervisning. Det finns en elev i skolan där en av målsmännen har annat modersmål än svenska och som inte erbjudits modersmålsundervisning. Inspektörerna bedömer att kommunen och skolan saknar rutiner för att undersöka behovet av modersmålsundervisning. Detta kan innebära att elever som har rätt till modersmålsundervisning och som önskar det inte får sådan undervisning. Se vidare kommunrapporten.

Skolan har en mycket intresseväckande webbsida som kan ge föräldrar och allmänhet en bra bild av hur elever utvecklas och lär i Ekhagsskolan.

Datum	Ort
2007-02-27	Göteborg

Leif Aljered
Mats Aronsson

Utbildningsinspektion i Franserudsskolan, förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6 samt obligatorisk särskola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	4
Bedömning av förutsättningarna	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besök Franserudsskolan den 20 september samt den 17 och 19 oktober 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanerna och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Bengtsfors och Franserudsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolan intervjuades elever, personal och rektorn samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även and-

ra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Franserudsskolan	Antal elever
Skolbarnsomsorg	105
Förskoleklass	38
Grundskola	258
Obligatorisk särskola	5

Franserudsskolan är kommunens största skola för förskoleklass och årskurserna 1–6. Där finns även obligatorisk särskola med elever i grundsärskola samt träningsskola. Skolan är belägen i centrum av Bengtsfors vilket är centralorten i Bengtsfors kommun. Flera av eleverna åker skolskjuts till skolan. I skolans närhet finns kommunbibliotek, 7–9 skola samt gymnasieskolan. I skolans närhet finns också rika möjligheter till naturupplevelser.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Fransrudsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanerna och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Fransrudsskolan präglas av en lugn och trygg miljö. I skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att eleverna skall känna sig trygga och flertalet elever är nöjda med klassrumsmiljön. Inspektörerna bedömer att eleverna har tillgång till böcker, skrivmaterial och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning och för att nå de nationella målen. Fransrudsskolan har ett väl fungerande kvalitetsarbete där arbetslagen är delaktiga. Lärarna samlar resultat i en klassportfolio. Inspektörerna bedömer att skolan har ett mycket väl fungerande system för kvalitetssäkring. Undervisningslokalerna är ändamålsenligt utformade, och anpassade till verksamheten. I skolan finns bland annat ämnessalar för musik samt naturorienterande ämnen

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan har inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).
- Eleverna får ingen undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordning om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör arbeta vidare med att för eleverna förtydliga målen för undervisningen.
- Elevernas inflytande bör utvecklas så att de successivt och i allt större omfattning blir delaktiga och tar ansvar för sitt lärande.
- Skolorna bör utveckla större samverkan mellan förskoleklass och grundskola för att kunna ta vara på de olika pedagogernas kompetenser.
- Undervisningen bör individualiseras ytterligare så att alla elever får utmaningar i sitt lärande.
- Skolan bör utveckla rutiner för att undersöka behovet av studiehandledning på modersmålet.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanerna och de nationella kursplanerna.

Elevernas kunskapsutveckling följs upp på olika sätt exempelvis med hjälp av läsutvecklingsschema, diagnoser och nationella prov. Skolan har uppföljning och bedömning av elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska, matematik, naturorienterande ämnen, idrott, musik samt slöjd. Resultaten redovisas i skolans kvalitetsredovisning. Resultaten på de nationella proven används som ett led i bedömningen av elevernas måluppfyllelse. I varje klass sammanställs resultaten i en så kallad klassportfolio. Skolans resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 5 för år 2005 och 2006 visas i tabellen nedan, där andelen elever som har nått målen i respektive ämne redovisas.

Tabell 1. *Andel elever vid Franserudsskolan som har uppnått målen i de nationella ämnesproven i årskurs 5 åren 2005 och 2006.*

Nationella prov	Svenska	Matematik	Engelska
Läsåret 2004/2005	78 procent	70 procent	73 procent
Läsåret 2005/2006	95 procent	93 procent	95 procent

Källa: Franserudsskolans kvalitetsredovisning

Enligt rektorn är detta två extremår. Under de cirka tio år som proven har genomförts brukar resultaten i Franserudsskolan ligga på cirka 85 procent. Under 2005/2006 har dessutom ett mer målinriktat arbete genomförts för att förbättra resultaten.

I årskurs 5 finns kursplanemålen i svenska, matematik samt engelska uppsatta på väggen i klassrummet, men utifrån de klassrumsobservationer och intervjuer inspektörerna gör är intrycket att eleverna endast i liten omfattning är medvetna om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Målen är inte tydliggjorda för eleverna i det dagliga arbetet. Under inspektionen ser inte inspektörerna att läroplans- och kursplanemålen används vid planering av olika arbetsområden. I någon klass har målen dock tydliggjorts för eleverna i form av ballonger som de kan kryssa i allteftersom de når målen. I en annan klass är målen för veckans arbete tydliggjorda i veckans planering. I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) anges att skolan skall klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har. När undervisningen pla-

neras utifrån de nationella kursplanernas mål att sträva mot, samt mål att uppnå, ökar elevernas möjligheter att bli delaktiga i utbildningen och att förstå vilka kunskaper den skall leda till. Inspektörerna bedömer att elevernas medvetenhet om målen för utbildningen bör vidareutvecklas så att samtliga elever i skolan medvetandegörs om målen för utbildningen.

Flertalet elever är nöjda med klassrumsmiljön och inspektörerna kan konstatera det råder lugn och är god atmosfär på de lektioner inspektörerna besöker. I januari eller februari varje år genomförs en elevenkät i årskurserna 2–6 som mäter klimatet i skolan. Resultatet redovisas i skolans kvalitetsredovisning och visar att Franserudsskolan präglas av en lugn och trygg miljö. 99 procent av eleverna uppger att de trivs och 96 procent av eleverna känner trygghet. De elever inspektörerna intervjuar berättar att de känner sig trygga och att de är bra kamrater i skolan.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbets sätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

I skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att eleverna skall känna sig trygga. Skolan arbetar aktivt med värdegrundsfrågorna och utvecklar på så sätt en trygg miljö. I Franserudsskolan bedrivs ett förebyggande arbete på olika sätt för att motverka alla former av kränkande behandling. Bland annat har alla elever regelbundet grupsamtal där de tar upp hur de har det i skolan och där de också ges möjlighet att diskutera olika värdegrundsfrågor. I klasserna finns också elever valda till klasstödjare. Dessa har till uppgift att se det inte lärarna ser i form av mobbning och kränkande behandling, samt vara ett stöd i klassrummet för att få en lugn klassrumsmiljö. Enligt klasstödjarna kan det emellertid vara ”pinnsamt” att vid behov säga till sina klasskamrater.

I skolan finns en handlingsplan mot mobbning. Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling. Vid inspektionstillfället har skolan en handlingsplan mot mobbning som inte kan anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som den nya lagen

kräver. Ett kommundemensamt arbete pågår med att skapa ett underlag till likabehandlingsplan för varje skola. Se vidare kommunrapporten.

Franserudsskolans elevråd sammanträder en gång i månaden och leds av en av lärarna i skolan och ibland av rektor. Inspektörerna vill poängtera vikten av att eleverna ges möjlighet att träna demokratiska arbetsformer genom att exempelvis vara ordförande i elevrådet. Eleverna i elevrådet är stolta över sitt uppdrag. Detta läsår pågår planering av förbättringar av skolgårdsmiljön. Samtliga elever i elevrådet för anteckningar om vilken information de skall ta med till klassrådet. I flera klasser har eleverna regelbundet klassråd men vid inspektionstillfället uppger flera elever att de inte haft klassråd än detta läsår.

I flera klasser i skolan får eleverna en veckoplanering av läraren. Där står vad de skall arbeta med under veckan samt veckans läxor. I andra klasser skriver läraren på tavlan vad de skall arbeta med. Eleverna berättar vid inspektionen att det är läraren som bestämmer vad de skall arbeta med och i huvudsak hur de skall arbeta. Elevernas inflytande i skolan kan således utvecklas till att de i större omfattning blir delaktiga i sitt lärande. Enligt intentionerna i Lpo 94 skall elevernas möjlighet till inflytande utvecklas så att eleverna i högre grad, och efter ålder och mognad, får inflytande över sitt lärande. Undervisningen skall bedrivas så att eleverna, genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen, kan utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över det egna lärandet bör utvecklas.

Organisation och arbetssätt

Eleverna i Franserudsskolan är organiserade i två förskoleklasser och två klasser i vardera årskurserna 1–6 med integrerade särskoleelever. I skolan finns också en liten grupp träningskoleelever. Dessa elever samt förskoleklasserna har sin undervisning i en egen lokal i omedelbar närhet till övriga skolan.

Enligt lärarna sker inte mycket samverkan mellan förskoleklasserna och årskurs 1. På så sätt finns det exempelvis inte möjlighet att tillvarata de olika pedagogernas kompetenser. Inspektörerna bedömer att samverkan mellan de olika pedagogerna bör utvecklas för att enligt Lpo 94 berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

För att skapa gemenskap i skolan anordnas gemensamma temadagar exempelvis vid FN-dagen. Vid inspektionstillfället övade kören inför framträdande den dagen.

Eleverna i grundsärskolan är till stor del integrerade i sina klasser. Var och en har ett schema där det framgår när de är i klassen och när de får undervisning i mindre grupp eller enskilt. Eleverna i träningskolan bildar en egen grupp. De arbetar den mesta tiden i sin grupp men deltar i andra aktiviteter när det är möjligt. Ansvariga för grundsärskoleeleverna är en grupp lärare som består av en specialpedagog, en fritidspedagog, en förskollärare samt en lärare för de tidigare åldrarna.

Individanpassning/ stöd

I Franserudsskolan finns ett elevvårdsteam som regelbundet kartlägger behov av stödåtgärder. Stöd ges på olika sätt exempelvis genom samtal. Stödundervisning ges i mindre grupp, enskilt eller inom klassens ram. Teamet poängterar

vikten av att ge stöd i klasserna i ett tidigt skede för att förebygga problem senare. Kommunens psykolog handleder samtliga lärargrupper i skolan.

Inspektörernas intryck är att stor omsorg och stöd ges till elever i behov av särskilda stödåtgärder men för elever som behöver extra utmaningar i sitt arbete finns inte så stora möjligheter. Vid de lektioner inspektörerna besöker arbetar eleverna i de flesta fall med likadana uppgifter och på samma sida i läroboken. För en del elever uppstår väntetider då de väntar på att andra elever skall bli klara med sitt arbete. Veckoplaneringen är densamma för samtliga elever i klassen förutom de elever som får extra stödåtgärder. Eleverna i årskurs 6 berättar att de kan få ansvara för lektioner i idrott och hälsa och rektorn berättar att eleverna i årskurs 6 också får utmaningar genom att ansvara för skolans luciatåg. Inspektörerna bedömer att undervisningen ytterligare kan anpassas till elevernas individuella behov och förutsättningar så att alla elever får utmaningar i sitt lärande.

Behovet studiehandledning på modersmålet är inte kartlagt i skolan och kommunen. Inspektörerna bedömer att skolan saknar rutiner för att undersöka behovet av studiehandledning på modersmålet.

Utvärdering av lärandet/ bedömning

Dokumentation är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. Utvärdering av elevernas lärande sker, enligt lärarna, bland annat i samband med utvecklingssamtalen. Utvecklingssamtalen förbereds av föräldrar och elever genom att de i förväg ges tillfälle att diskutera frågeställningar, som bland annat behandlar elevens skolvardag. I förskoleklassen tar underlaget upp elevens sociala utveckling. Utifrån detta underlag skriver lärarna tillsammans med eleven och föräldern den individuella utvecklingsplanen.

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10. Vid inspektionstillfället har ett arbete för att skapa en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev påbörjats och enligt rektorn är en sådan plan i praktiskt bruk under höstterminen 2006. Skolorna i Bengtsfors kommun har enats om en gemensam utformning av den individuella utvecklingsplanen. Vid inspektionstillfället har över hälften av eleverna i Fransrudsskolan fått sin plan men alla har ännu inte haft höstens utvecklingssamtal. Inspektörerna bedömer att skolan ännu inte upprättat individuella utvecklingsplaner för samtliga elever.

Kvalitetssäkring/ledning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. skall varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen skall bland annat innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella

målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Skolorna i Bengtsfors kommun har en gemensam mall för kvalitetsredovisning. Fransrudsskolan redogör i sin kvalitetsredovisning för år 2005 för måluppfyllelsen samt vilka åtgärder som bör vidtas för att öka denna. Fransrudsskolan har ett väl fungerande kvalitetsarbete där arbetslagen är delaktiga. Lärarna samlar resultat i en klassportfolio. Inspektörerna bedömer att skolan har ett mycket väl fungerande system för kvalitetssäkring. Elevernas resultat följs upp i årskurs 9 och utifrån resultaten där analyseras undervisningen. Fritidshemmets kvalitetsarbete redovisas däremot inte. Inspektörerna vill påpeka att det sedan den 15 augusti 2005 finns ett krav på att varje fritidshem årligen skall upprätta en kvalitetsredovisning. Vad avser uppföljning av särskolans elever se vidare kommunrapporten.

I skollag och läroplan framhålls att rektorn skall ha pedagogisk insikt, liksom att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Fransrudsskolans rektor är utbildad lärare och har arbetat som rektor i skolan under flera år. Han har gått den statliga rektorutbildningen och enligt lärarna är han en ledare som styr den pedagogiska utvecklingen. Personalen uttrycker vidare att han ger dem ett stort förtroende. Inspektörerna bedömer att rektorn är förtrogen med verksamheten och eleverna känner väl till vem som är deras rektor. Varje månad möts all personal gruppvis i ett så kallat Pedagogiskt Forum. Dessa grupper arbetar under minst en termin med ett gemensamt tema såsom "Barn som väcker bekymring", läsåret 2005/2006, och "Bygga värdegrund" hösten 2006. Grupperna är så heterogent sammansatta som möjligt med personal från alla skolformer och yrkeskategorier.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Enligt skolans kvalitetsredovisning har 96 procent av lärarna genomgått pedagogisk utbildning. Ämneslärare finns i idrott, musik, naturorienterande ämnen samt slöjd. Rektorn har gjort en kartläggning av hur stor del av undervisningen som bedrivs av lärare i ämnen de inte är utbildade för. Undervisningen i de flesta ämnen är väl tillgodosedd när det gäller behöriga lärare förutom i matematik där rektorn bedömer att det finns ett behov av kompetensutveckling. År 2006 är lärartätheten vid Fransrudsskolan 7,47 lärare per 100 elever, enligt rektorn.

Cirka 15 elever får undervisning i svenska som andraspråk. Undervisningen ges huvudsakligen som stöd till ämnet svenska och inte som eget ämne. Inspektörerna bedömer att svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett eget ämne.

Behovet av modersmålsundervisning är inte kartlagt i skolan och kommunen. Inspektörerna bedömer att skolan och kommunen saknar rutiner för att undersöka behovet av modersmålsundervisning. Detta kan innebära att en elev som har rätt till modersmålsundervisning och önskar det inte får sådan undervisning. Se vidare kommunrapporten.

I kommunens timplan finns ej tid avsatt för hem- och konsumentkunskap i årskurs 5. Eleverna i Franserudsskolan har inte undervisning i hem- och konsumentkunskap och ges således inte möjlighet att nå målen för ämnet före utgången av årskurs 5.

Inspektörerna bedömer att eleverna har tillgång till böcker, skrivmaterial och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning och för att nå de nationella målen.

Undervisningslokalerna är ändamålsenligt utformade och anpassade till verksamheten. I skolan finns bland annat ämnessalar för musik samt naturorienterande ämnen. Däremot saknas grupprum i anslutning till klassrummen. Korridorerna är emellertid möblerade och ger möjlighet till arbete i mindre grupper.

Skolgården består till stor del av asfaltsplaner. Det framkommer vid samtal med elever och föräldrar att de inte är nöjda med skolgårdsmiljön. Rektorn berättar att utemiljön kommer att förbättras då ett arbete pågår med att ta bort ett par byggnader och på så sätt utvidga skolgården och samtidigt göra den mer omväxlande.

De barn som är i behov av fritidshemsplats får det i skolans fritidshem upp till och med 12 års ålder. Eleverna säger att det är roligt att vara på fritids och att där finns mycket att göra.

På skolans webbsida kan föräldrar och allmänhet få god information om skolan.

Datum	Ort
2007-02-27	Göteborg

Eva Wallentin
Mats Aronsson

Utbildningsinspektion i Skåpafors skola, förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	3
Bedömning av förutsättningarna	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Skåpafors skola den 21 september 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Bengtsfors kommun och Skåpafors skola, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Skåpafors skola intervjuades elever, personal och rektorn samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser.

Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Skåpafors skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	29
Förskoleklass	9
Grundskola	47

Utbildningen vid Skåpafors skola omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6 samt skolbarnsomsorg. Undervisningen är organiserad i en förskoleklass och tre åldersblandade grupper med årskurserna 1–2, 3–4 och 5–6.

Skåpafors skola är vackert belägen i Skåpafors samhälle knappt 1 mil öster om kommunens centralort, Bengtsfors. Skolan ligger vid Laxsjön och har naturen in på knutarna.

Efter årskurs 6 fortsätter eleverna sin skolgång vid Bengtsgården 7–9 i kommunens centralort, Bengtsfors.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Skåpafors skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Skåpafors skola präglas av en lugn och trygg miljö. Både elever och personal anser att det råder en bra stämning i skolan. Intervjuade elever känner sig trygga och säger att de trivs. Inspektörernas iakttagelser vid lektionsbesöken visar motiverade, aktiva och stimulerade elever. Inspektörerna noterar att lärarna är generösa med muntlig återkoppling till eleverna. Inspektörerna bedömer att eleverna har tillgång till böcker, skrivmaterial och andra hjälpmedel som behövs för att nå de nationella målen. Undervisningslokaler är ändamålsenligt utformade, rymliga och väl anpassade till verksamheten. Utemiljön är stimulerande för lek och utevistelse under såväl raster som lektionstid.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan har ännu inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Eleverna får ingen undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordning om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Kunskapsuppföljningen bör utvecklas att gälla även andra ämnen än svenska, matematik, engelska samt idrott och hälsa.
- Skolan bör arbeta vidare med att för eleverna förtydliga målen för undervisningen.
- Elevernas formella inflytande och inflytande över sitt eget lärande bör successivt och med stigande ålder öka.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna.

Elevernas kunskapsutveckling följs upp på olika sätt exempelvis med hjälp av läsutvecklingsschema, diagnoser och nationella prov. Skolan har en uppföljning och bedömning av elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska, matematik samt idrott och hälsa som bland annat redovisas i skolans kvalitetsredovisning. Nationella ämnesprov genomförs i årskurs 5 och används som ett led i bedömningen av elevernas måluppfyllelse. Kunskapsuppföljningen i övriga ämnen är inte systematiserad varför måluppfyllelsen i de övriga ämnena inte går att utläsa i den dokumentation som skolan redovisar. Skolans resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 5 för läsåren 2003/04 och 2004/05 visas i tabellen nedan.

Tabell 1. *Andel elever, i procent, vid Skåpafors skola F-6 som har uppnått målen i de nationella ämnesproven i årskurs 5 läsåren 2003/04 och 2004/05.*

Nationella prov	Svenska	Matematik	Engelska
2003/2004	93	67	93
2004/2005	83	67	83

Källa: Skåpafors skolans kvalitetsredovisning

Inspektörerna bedömer att kunskapsuppföljningen bör utvecklas att gälla även andra ämnen än svenska, matematik, engelska samt idrott och hälsa.

Flertalet elever är nöjda med klassrumsmiljön och inspektörerna kan konstatera att det råder lugn och god atmosfär på de lektioner inspektörerna besöker. I februari varje år genomförs en elevenkät som mäter klimatet i skolan. Resultatet redovisas i skolans kvalitetsredovisning och visar att Skåpafors skola präglas av en lugn och trygg miljö. Intervjuade elever känner sig trygga och säger att de trivs i skolan.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbets sätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) föreskriver vikten av att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer som en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Statens intentioner med den målstyrda skola var att läroplans- och kursplanemålen skall styra undervisningen. Kursplanemålen anger vilka kvaliteter eleverna skall utveckla i respektive ämne, valet av innehåll är sedan en fråga för rektorn och lärare. Det innebär att skolan måste delge eleverna målen för utbildningen.

Utifrån de klassrumsobservationer och intervjuer inspektörerna gör är intrycket att eleverna endast i liten omfattning är medvetna om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. På skolan finns lokalt bearbetade kursplaner. Målen är emellertid för eleverna inte kända och tydligt kopplade till undervisningen. Vid inspektionen ser inspektörerna inte att målen är tydliggjorda i det dagliga arbetet eller att eleverna ges möjlighet att utvärdera och reflektera över sitt lärande. Eleverna kan inte referera till att de skall utveckla olika kompetenser som exempelvis att kunna argumentera och reflektera över något de lärt sig. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta vidare med att för eleverna förtydliga målen för undervisningen.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling. Vid inspektionstillfället har skolan en mobbningsplan som inte kan anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som den nya lagen kräver. Ett kommungemensamt arbete pågår med att skapa ett underlag till en likabehandlingsplan för varje skola. Se vidare kommunrapporten.

Enligt läroplanen skall skolan utveckla elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former, vilket även innefattar träning i formella demokratiska arbetsformer. Grundskoleförordningen anger att eleverna skall ges tillfälle att tillsammans med läraren behandla frågor av gemensamt intresse för eleverna. Denna träning görs i skolan genom klassråd och elevråd. Skolans elevråd, benämnt Skåparådet, består av rektorn och en elevrepresentant från varje årskurs. Skåparådet tar upp gemensamma frågor från klassrådets möten, men elevrådets representanter fungerar också som kompisstödjare. Dessa förväntas fungera som "extra ögon" på rasterna och rapportera om någon kamrat är utsatt. De hjälper till att skapa en positiv arbetsmiljö och är en del i att förebygga mobbning. Eleverna har svårt ge exempel på frågor som diskuterats i Skåparådet eller att de fått vara med och bestämma i frågor som rör skolan. De säger att det inte funnits så länge. Enligt rektorn ombildas Skåparådet varje nytt läsår och vid inspek-

tionstillfället hade endast ett möte hållits med det nya rådet. Inspektörerna bedömer att elevernas formella inflytande bör stödjas och utvecklas.

Organisering och arbetssätt

Vid inspektionstillfället förekommer allt från tydligt lärarledda lektioner med struktur och faktastudier till mer undersökande arbetssätt. Eleverna arbetar både enskilt och i grupp. Inspektörernas iakttagelser vid lektionsbesöken visar motiverade, aktiva och stimulerade elever. Inspektörerna noterar att lärarna är generösa med muntlig återkoppling till eleverna. Enligt eleverna vid Skåpafors skola har de lite inflytande över vad de skall arbeta med. Eleverna planerar inte och kan heller inte påminna sig om att de dokumenterat eller utvärderat något arbete. De berättar att veckoblad sammanställs och skickas till hemmen. De veckoblad inspektörerna tar del av innehåller vad eleverna arbetat med under veckan men inga reflektioner över vad de lärt sig. Lärarna upplever däremot att eleverna har inflytande. Enligt lärarna har eleverna inflytande över till exempel hur arbeten skall redovisas. Enligt intentionerna i läroplanen skall elevernas möjlighet till inflytande utvecklas så att de i högre grad, och efter ålder och mognad, får inflytande över sitt lärande. Undervisningen skall bedrivas så att eleverna, genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen, kan utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ansvar. I läroplanen anges bland annat att läraren skall se till att alla elever oavsett kön, social eller kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande bör utvecklas så att de successivt och i allt större omfattning blir delaktiga och tar ansvar för sitt lärande.

Skåpafors skola har rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilda stödåtgärder. Stödet ges, enligt lärarna, till största delen inom klassens ram och ibland enskilt. Åtgärdsprogram upprättas för de elever som behöver det, enligt en gemensam mall för kommunens skolor. Enligt rektorn och intervjuade lärare får elever i behov av särskilda stödåtgärder det stöd de har rätt till.

Utvärdering av lärandet/ bedömning

Dokumentation är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sättas in. Dokumentation är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. Utvärdering av elevernas lärande sker, enligt lärarna, bland annat i samband med utvecklingssamtalen. Utvecklingssamtalen förbereds av föräldrar och elever genom att de i förväg ges tillfälle att diskutera frågeställningar, som bland annat behandlar elevens skolvardag.

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10. Vid inspektionstillfället har ett arbete för att skapa en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev påbörjats och enligt rektorn kommer en individuell utvecklingsplan upprättas för samtliga elever

under höstterminen 2006. Skolorna i Bengtsfors kommun har enats om en gemensam utformning av den individuella utvecklingsplanen. Rektorn berättar att samtliga elever kommer att ha utvecklingsplaner som upprättas i samband med höstens utvecklingssamtal. Inspektörerna bedömer att skolan ännu inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever.

Kvalitetssäkring/ledning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. skall varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen skall bland annat innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Skåpafors skola redogör i sin kvalitetsredovisning för år 2005 för måluppfyllelsen i skolan samt vilka åtgärder som bör vidtas för att öka denna. Fritidshemmets kvalitetsarbete redovisas dock inte. Inspektörerna vill peka på att det sedan den 15 augusti finns ett krav på att varje fritidshem årligen skall upprätta en kvalitetsredovisning.

I rektors ansvarsområde ingår förskoleklassen, årskurserna 1–6, skolbarnsomsorg, förskolan i Skåpafors och ett samordnaruppdrag för Kultur- och Utbildningsförvaltningen vid kommunkontoret i Bengtsfors. Vid intervjuer framkommer att rektorn är förtrogen med verksamheten och åtnjuter elevernas, föräldrarnas och personalens förtroende. Inspektörerna bedömer att rektorn är väl förtrogen med verksamheten.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Samtliga lärare vid Skåpafors skola är, enligt rektorn, utbildade för den undervisning de bedriver. Höstterminen 2006 är lärartätheten vid Skåpafors skola 9,6 lärare per 100 elever.

Enligt kommunens utläggning av tid i timplanen finns inte tid avsatt för hem- och konsumentkunskap i årskurs 5. Många elever uppger att de inte har eller har haft undervisning i ämnet trots att mål finns för årskurs 5. Enligt rektorn och lärarna nås målen för årskurs 5 integrerat med andra ämnen. Inspektörerna bedömer trots detta att ovanstående oklarhet kvarstår och att skolan bör analysera hur man arbetar med ämnet hem- och konsumentkunskap. Hem- och konsumentkunskap måste erbjudas så att kursplanernas mål i årskurs 5 kan nås.

Inspektörerna bedömer att eleverna har tillgång till böcker, skrivmaterial och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning och för att nå de nationella målen.

Undervisningslokalerna är ändamålsenligt utformade, rymliga och väl anpassade för verksamheten. Skolan har goda förutsättningar att skapa små undervisningsgrupper.

Utemiljön är stimulerande för lek och utevistelse under såväl raster som lektionstid. Skolans omgivningar utgör en viktig resurs i den pedagogiska verksamheten.

De barn som är i behov av fritidshemsplats får det i skolans fritidshem upp till och med 12 års ålder. Eleverna säger att det är roligt att vara på fritids och att där finns mycket att göra.

Datum	Ort
2007-02-27	Göteborg

Ulla-Britt Norin

Eva Wallentin

Utbildningsinspektion i Strömkulleskolan, gymnasieskola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	5
Bedömning av förutsättningarna	8

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten och besökt Strömkulleskolan den 3-4 oktober 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/ Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Bengtsfors kommun och Strömkulleskolan dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Strömkulleskolan intervjuades rektorn, lärare och elever på olika program och i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i alla program. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Strömkulleskolan	Antal elever
Gymnasieskola	279

Utbildningen vid skolan omfattar fyra nationella program och det individuella programmet. De nationella programmen är: Estetiska programmet (ES), inriktning bild och form, Hotell- och restaurangprogrammet (HR), inriktningarna hotell samt restaurang och måltidsservice, Industriprogrammet (IP), Samhällsvetenskapliga programmet (SP), inriktningarna ekonomi, samhällsvetenskap, kultur och språk. Gymnasieskolan är ca 10 år gammal och ligger centralt i kommunen, alldeles intill kanalen, på en plats där en gång tingshuset låg. Kommunens bibliotek finns i omedelbar anslutning till skolan. Utbildningen vid Hotell och restaurangprogrammet genomförs i huvudsak i lokaler med anknytning till Hotell Dalia, som ägs av kommunen. Sju elever på det individuella programmet studerar på PRIV (Programinriktat individuellt program), varav tre går på inriktning mot HR, tre mot IP och en elev vid ES.

Eleverna på Strömkulleskolan kommer företrädesvis från Bengtsfors, Dals Ed, Åmål, Mellerud, Säffle och Årjäng.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Strömkulleskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Strömkulleskolan erbjuder en utbildning av god kvalitet där ett utmärkande elev- och helhetsperspektiv präglar verksamheten. Eleverna har god kännedom om målen för de olika kurserna i sin utbildning. Eleverna har en god arbetsmiljö och skolan präglas av en positiv anda. De studerande uppger att de accepteras som de är av lärare och kamrater.

Skolan erbjuder två yrkesförberedande, ett studieförberedande och ett yrkes/studieförberedande program samt det individuella programmet. Genom samverkan med Hotell Dalia i Bengtsfors får eleverna på Hotell och restaurangprogrammet en realistisk och verklighetsanpassad utbildning. Eleverna kan samverka med varandra och kan visa prov på att de når flera av läroplanens generella kunskaps- och färdighetsmål.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever i behov av särskilt stöd (8 kap. 1.a § gymnasieförordningen).
- Det finns lokala kurser och betygskriterier för dessa som inte är korrekt utformade (2 kap. 14 § och 7 kap. 4 § gymnasieförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör arbeta för att öka måluppfyllelsen avseende andelen godkända resultat i svenska A, engelska A och matematik A. för eleverna på IP.
- Skolan bör analysera orsakerna till varför så många elever studerar med reducerat program.
- Skolan bör arbeta så att programmålen tydliggörs i utbildning och att eleverna blir delaktiga i bearbetningen av dessa.
- Skolan bör systematiskt kvalitetssäkra betyg och bedömning.
- Skolan bör ha rutiner för att undersöka om elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet får detta.
- Skolan bör fortsätta arbeta för att anställa lärare som har utbildning för den undervisning de i huvudsak skall bedriva.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

Eleverna i skolan känner till målen för de olika kurserna i de program de studerar på. De informeras också av lärarna i början av varje kurs om målen, betygs-kriterierna för kursen och hur bedömning kommer att ske.

De kunskapsresultat som framträder genom betygsvärden och resultat från nationella prov syftar till att vara nationellt likvärdiga. När det gäller att bedöma hur framgångsrik en viss skola har varit i arbetet med elevernas lärande, förklaras dock resultaten av både skolans insatser och de enskilda elevernas förutsättningar. Detta är en funktion av socioekonomisk bakgrund och många andra faktorer. För gymnasieskolor saknas statistiskt underlag för att närmare avgöra om resultaten i en viss skola är bättre eller sämre än vad som kan förväntas.

Tabell 1. Sammanställning av resultat för Strömkulleskolan läsåren 2004 och 2005.¹

	Strömkulleskolan		Riket	
	2004	2005	2004	2005
Behörighet till universitet och högskola (%)	83	82	89	89
Elever som avslutar sin utbildning inom 4 år (%) (exkl. IV)	70	83	81	82
Genomsnittlig betygspoäng	13	14	14	14

¹ Skolverkets officiella statistik 2004 och 2005.

Andelen elever som är behöriga till högskolestudier är något under riksgenomsnittet medan andelen elever som har slutbetyg inom 4 år är i nivå med riksgenomsnittet 2005. Den genomsnittliga betygspoängen är i nivå med riksgenomsnittet både 2004 och 2005. Rektorn har lämnat uppgift om att andelen högskolebehöriga 2006 är 86 procent. Inspektörerna noterar att Strömkulleskolan såle-

des är på rätt väg avseende skolans resultat för behörighet till universitet och högskola.

Positiva resultat har HR som har genomsnittligt betygspoäng om 13,0 år 2005 vilket kan jämföras med riksgenomsnittet som är 12,8 på HR programmet.

Inspektörerna noterar att resultaten från de nationella proven inte på ett systematiskt sätt finns samlade i skolan. Uppgifter om dessa resultat finns t.ex. inte angivna i kvalitetsredovisningen. Enligt uppgifter från rektorn har lärare som undervisar i kurser med nationella prov god kontroll på vilka resultat eleverna gör. I kvalitetsredovisningen för år 2005 finns uppgifter om betygsresultat i slutbetyg i svenska A, matematik A, engelska A samt för ämnena bild och form, varmkök och arbetsmiljö och säkerhet. Av eleverna på IP när 2005 mer än hälften inte godkända resultat i svenska A, engelsk A och matematik A. Däremot når eleverna goda resultat i arbetsmiljö och säkerhet. I denna kurs har nästan alla elever fått betygen godkänt, väl godkänt eller mycket väl godkänt. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att öka måluppfyllelsen avseende andelen godkända resultat i svenska A, engelska A och matematik A för elever på IP. Andelen elever som studerar med reducerat program är 2005/06 15 procent. Denna siffra kan jämföras med riksgenomsnittet som är 5 procent. Andel elever som läser med reducerat program ligger över riksgenomsnittet på alla fyra nationella program som erbjuds i Bengtsfors. Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera varför så många elever läser med reducerat program.

Utveckling och lärande relaterat till ämnesövergripande kunskapsmål

Förutom program- och kursmål ingår i skolans uppdrag även mål som gäller elevernas generella kunskapsutveckling. Exempelvis skall skolan sträva efter att varje elev kan använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem, reflektera över erfarenheter, utveckla förmågan att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Bland målen märks också analytisk förmåga.

Inspektörerna bedömer att skolans resultat är svåra att bedöma avseende läroplanens strävansmål för ovan nämnda generella kunskapskvaliteter. Skolan har inte någon systematisk bild av vilka resultat som nåtts till följd av skolans arbete. I intervjuer med såväl lärare som elever från olika program berättar de intervjuade att skolan 2005 varit värd för konferenser för bl.a. elevorganisationen SVEA (Sveriges elevråd, organisation för elevrådare.) Eleverna samverkade då programöverskridande och i olika arbetsgrupper med olika ansvarsområden. Genomförandet av konferensen visade att eleverna kunde arbeta självständigt och tillsammans med andra. I intervjuer med elever och lärare uppger de att arbetet stärkte elevernas självförtroende och samhörighet.

Normer och värden

Skolan skall aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles värderingar och låta dessa komma till uttryck i praktisk och vardaglig handling.

De intryck inspektörerna får är att skolan väl lever upp till läroplanens beskrivning. Inspektörerna uppfattar att det är en trivsamt och vänlig atmosfär i skolan. I en webb-baserad enkät får eleverna ge omdömen om hur de anser att skolan arbetar för att nå läroplanens mål. Eleverna ger goda betyg åt skolans sätt att arbeta för att eleverna skall känna arbetsglädje och skolans sätt att använda olika arbetssätt. Resultatet av enkäten finns redovisat i kvalitetsredovisningen.

Genom att skolan arbetar i programöverskridande projekt lär sig eleverna respektera och förstå varandra.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetsätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Samverkan sker i skolans formella samverkansorgan. Klassråd hålls och är schemalagda. De flesta elever uppger att klassråden fungerar som det är tänkt medan andra elever säger att klassrådet mest fungerar som tid då veckomeddelandet läses upp. I skolan finns ett aktivt elevråd. Från varje klass utses 2-3 ledamöter till elevrådet. Elevrådets styrelse träffas en gång i veckan. Elevrådet har varit aktivt med att initiera, medverka och att genomföra intressanta temadagar. Under terminen har elevrådet tagit initiativ, tillsammans med skolledningen, att ordna med en studiedag om relationer. Enligt utsagor från lärare och elever var studiedagen, som bl.a. innehöll forumspel, mycket intressant och givande.

Skolan skall klargöra för eleverna utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter de har. Vid lektionsbesök uppfattar inspektörerna att eleverna är motiverade och aktiva. Eleverna uppger i intervjuer att de anser undervisningen vara mycket bra och de tycker att de ofta får vara delaktiga i hur de skall nå målen. Eleverna uppger att om någon lärare är sjuk vet de vad de skall arbeta med. Eleverna säger att de får mer ansvar ju äldre de blir. De elever som inspektörerna träffar har en god kännedom om målen i kursplanerna och betygskriterierna. Däremot känner eleverna inte till innehållet och syftet med programmålen för de olika programmen. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta så att eleverna blir delaktiga i bearbetningen av programmålen.

Det finns en plan för skolans arbete mot mobbning. Enligt planen skall vuxenteamet dvs. rektorn, fritidspedagogen och kuratorn i skolan informeras om att någon på skolan misstänks för att vara utsatt för mobbning. Enligt planen skall skolan arbeta förebyggande så att mobbning inte uppstår t.ex. med att arrangera "Lära-känna-varandra-dagar" i årskurs 1. Vidare betonas i planen klassrådets gruppstärkande funktion varje vecka. I skolan finns också ett kompisråd, som utses efter personliga intervjuer av vuxenteamet.

Inspektörerna vill påpeka att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall föl-

jas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling.

Vid inspektionstillfället har skolan ett handlingsprogram mot mobbning. Handlingsprogrammet kan inte anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som den nya lagen kräver. Ett kommungemensamt arbete pågår med att skapa ett underlag till likabehandlingsplan för varje skola. Se vidare kommunrapporten.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Gymnasieförordningen fastställer att för genomförandet av de fastställda målen för utbildningen skall det finnas en arbetsplan. Arbetsplanen skall utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna. Arbetsplanen skall kontinuerligt följas upp och utvärderas. Rektor beslutar om arbetsplanen. Inspektörerna bedömer att Strömkulleskolan har en lokal arbetsplan i form av en redovisad ”Kvalitetspärm”, som är beslutad av rektorn. Av ”Kvalitetspärmen”, som är beslutad och reviderad under 2005, framgår tydligt hur skolan arbetar med olika områden i verksamheten. Här finns t.ex. anvisningar om hur skolan hanterar frågor när eleverna har hög frånvaro, hur utvecklingssamtalen skall genomföras och hur betygssättningen skall ske.

De allra flesta lärarna upplevs som engagerade och kompetenta av eleverna. Arbetsformerna varierar också beroende på programmets och kursens mål samt elevernas behov och förutsättningar. Eleverna kan arbeta både självständigt och i grupper.

Individanpassning och stöd

Eleverna har individuella studieplaner och utvecklingssamtal genomförs regelbundet med eleverna. Av kvalitetspärmen framgår tydligt att lärarna skall vara konkreta i sin bedömning av hur kunskapsutvecklingen gestaltas och undvika allmänna generaliseringar t.ex. att elevens kunskapsutveckling ”är ok”.

Skolans redovisning av hur man arbetar med elever i behov av särskilt stöd, finns i kvalitetsredovisningen. Skolan har rutiner för att kartlägga elevernas stödbehov. I årskurs 1 genomförs läsförståelseprov, rättstavning, ordförståelse-test och läshastighetstest för att skolan skall kunna anpassa undervisningen till eleverna på bästa sätt. Eleverna får pröva olika arbetssätt och får stöd i mindre grupper. Skolan har en speciallärare som ger särskild stödundervisning inriktad mot i huvudsak svenska A, engelska A och matematik A. Skolan diversifierar, enligt intervjuer med lärarna, undervisningen i engelska A för dels elever på mer yrkesinriktade program och dels för elever som går på ES och SP. Den sistnämnda gruppen genomför utbildningen med olika timal för kursen, en kortare och en längre.

Elever som får betyget Icke Godkänt (IG) på en kurs får stödundervisning och får därefter göra ny prövning på kursen. Rutiner för prövning finns redovisat i skolans ”Kvalitetspärm”. Enligt uppgift från rektorn har skolan nyligen påbörjat arbetet med att upprätta åtgärdsprogram för eleverna. Det finns en blankett utformad på skolan med rubriken ”Åtgärdsprogram”, som delgivits inspektörerna. Blanketten har fyra underrubriker med intilliggande utrymmen för uppgifter för vilka insatser som skall göras. Blanketten skall undertecknas av elev, målsman (för omyndig elev) speciallärare och mentor.

Inspektörerna kan konstatera att skolan vid inspektionstillfället arbetar med att ta fram åtgärdsprogram för samtliga elever som är i behov av det. Inspektörerna har tagit del av ett enda upprättat åtgärdsprogram. Vid granskning av det upprättade åtgärdsprogrammet framgår det inte tydligt skolans insatser för elev i behov av särskilda stödåtgärder. Inspektörerna bedömer att skolan skall upprätta åtgärdsprogram i enlighet med bestämmelserna.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

En välgrundad och likvärdig kunskapsbedömning och betygssättning fyller en viktig funktion inom utbildningen, som en slutgiltig del av målstyrningen.

Vid kursstart informerar lärarna om kursens mål och innehåll. Eleverna får också information om betygskriterier och bedömningsgrunder. Diskussioner kring betyg och bedömningar sker främst bland lärarna inom de olika ämnesgrupperna. Inspektörerna har tagit del av olika lärares utvärderingar i några olika kurser. Under läsåret har lärarna samverkat med lärare från Mellerud och Dals Ed i frågor om betyg och bedömning utifrån föreslagna Gy-07 perspektiv. Det finns även planer på att lärarna skall samverka med lärarna från Karlbergsgymnasiet i Åmål. Enligt uppgifter från lärarna görs sambedömningar av elevernas redovisningar i svenska A och svenska B. I kursen bild- och form gör fyra olika lärare bedömning av elevernas färdigheter. Enligt uppgifter vid lärarintervjuerna gör alltid två lärare bedömningarna av elevernas nationella prov. Kvalitetsredovisningen saknar uppgifter om elevernas resultat på nationella prov. Skolan har dock till inspektörerna redovisat resultat av genomförda nationella prov för läsåret 2005-2006. En jämförelse av resultaten är svår att göra då redovisningen av slutbetyg i senaste kvalitetsredovisning endast avser läsåret 2005. Inspektörerna bedömer att skolan saknar en systematisk uppföljning och analys av de samlade kunskapsresultaten avseende nationella prov och resultaten av slutbetyg för att kunna säkerställa en likvärdig betygssättning.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Rektorn skall utöva det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de riksgiltiga målen och rektorn skall agera för att ta ansvar för skolans resultat. Arbetsplanen skall följas upp och utvärderas kontinuerligt.

För skolan skall årligen upprättas en skriftlig kvalitetsredovisning. Den skall fungera som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen skall bland annat innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta. Kvalitetsredovisningen på Strömkulleskolan för år 2005 innehåller uppgifter om resultaten för slutbetyg i svenska A, engelska A, matematik A samt för några karaktärsämnen på ES, IP och HR-programmen. Kvalitetsredovisningen innehåller analyser av uppnådda resultat samt uppgifter om vilka åtgärder som skall vidtas under läsåret för att öka måluppfyllelsen. Kvalitetsredovisningen har ett kapitel om hur skolan arbetar med elever som är i behov särskilt stöd. Vidare finns ett avsnitt om hur skolan arbetar med projektet "Högskolesatsningen". Inspektörerna bedömer att skolan sammantaget har en kvalitetsredovisning och ett kvalitetsarbete enligt förordningen.

Ledning och intern kommunikation

Kultur- och utbildningsnämnden har ansvaret för gymnasieskolan i Bengtsfors. I ledningen av förvaltningen finns en förvaltningschef. Enligt rektorn fungerar den politiska styrningen av gymnasieskolan bra i Bengtsfors kommun och förvaltningen för kultur- och utbildning ger skolan stöd och vägledning i viktiga frågor. Under hösten 2006 kommer Bengtsfors att rekrytera ny förvaltningschef för kultur- och ungdomsförvaltningen.

Rektorn har enligt författningarna en nyckelfunktion för utbildningens planering, genomförande och resultat. För ledningen av utbildningen i en skola skall finnas en eller flera rektorer. För att utöva sitt ledarskap skall rektorn enligt skollagen hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Den som är rektor skall ha pedagogisk insikt, förvärvad genom utbildning och erfarenhet.

I ledningen av Strömkulleskolan finns en rektor. Till skolans administration hör en studie- och yrkesvägledare som bl.a. har uppdrag att lägga schema och stödja eleverna i deras individuella val. Av intervjuer med elever och lärare äger rektorn mycket stor förtroenhet med verksamheten. Rektorn har deltagit i den statliga rektorsutbildningen.

Inspektörerna bedömer att rektorn utövar ledningsansvaret för den pedagogiska utvecklingen i skolan.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning

Strömkulleskolan erbjuder ett utbildningsutbud med fyra nationella program samt gymnasieskolans individuella program. För övriga program hänvisas till närliggande kommuner. I kommunens gymnasieskola studerade år 2005 37,1 procent av kommunens ungdomar. Andelen elever som studerar i den egna kommunen har haft en liten men märkbar ökning de senaste åren. Strömkulleskolan har en informationsbroschyr, deltar i informationsmöten och har Öppet Hus för att presentera sin verksamhet.

Eleverna i Strömkulleskolan erbjuds valbara kurser och individuella val i rimlig omfattning. Alla elever i skolan skall som valbar kurs läsa den lokala kursen HOLK (Högskoleorientering, lokal kurs). Kursens syfte är bl.a. att förbereda eleverna för fortsatta eftergymnasiala studier. Enligt elevintervjuerna är HOLK en intressant kurs och den uppskattas av eleverna.

Några av de lokala kurserna omfattar mål och innehåll som motsvarar mål och innehåll i nationella kurser, t.ex. specialidrott B och engelska A. Dessa kurser har mål som anknyter till studieinriktning och egna intresseområden. Några av de lokala kurserna har, i stället för kvalitetsinriktade kunskapskriterier, inslag av beteendeliknande betygskriterier, t.ex. lokal kurs bollspel, foto B och HOLK (Högskoleorientering, lokal kurs). Inspektörerna bedömer att vissa av de lokala kurserna, liksom vissa betygskriterier för sådana kurser, inte är utformade i överensstämmelse med författningarna.

Skolan har undervisning i svenska som andraspråk. Skolan har emellertid inte undervisning i modersmål och arrangerar inte studiehandledning på modersmålet. Skolan saknar rutiner för att undersöka elevernas behov av studiehandledning. Inspektörerna bedömer att skolan inte har rutiner att undersöka om elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet får detta. Skolan saknar också rutiner för att undersöka behovet av modersmålsundervisning. Detta kan innebära att en elev som har rätt till modersmålsundervisning och önskar det inte får sådan undervisning. Se vidare kommunrapporten.

Strömkulleskolan har välskötta och ändamålsenliga lokaler. Skolan har god tillgång till datorer, vilka används i stor omfattning av eleverna.

Inspektörerna bedömer att det vid skolan finns genomgående goda förutsättningar för eleverna att nå målen.

Personal

Skolan hade enligt officiell statistik läsåret 2005/06 28 lärare (24 heltidstjänster). Av lärarna har 15 pedagogisk utbildning. Lärartätheten avseende lärare med pedagogisk utbildning läsåret 2005/06 vid skolan är 4,9 lärare per 100 elever (6,1 är riksgenomsnittet läsåret 2004/2005). Rektorn har lämnat kompletterande uppgifter om att antalet lärare läsåret 2006/07 är 35 varav 27 är heltidsanställda och att 21 har pedagogisk utbildning. Enligt rektorn finns det läsåret 2006/07 7,5 lärare med pedagogisk utbildning per 100 elever. Inspektörerna bedömer att skolan bör fortsätta arbeta för att anställa lärare som har utbildning för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Inspektörerna konstaterar att skolan har tillgång till specialpedagogisk personal. Lärarna har tillgång till kompetensutveckling, både centralt anordnad och individuell.

Datum	Ort
2007-02-27	Göteborg

Leif Aljered
Eva Wallentin

Skollagen (1985:1100)

Läroplan för förskola, Lpfö 98

Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94

Läroplan för de frivilliga skolformerna, Lpf 94

Grundskoleförordningen (1994:1194)

Särskoleförordningen (1995:206)

Förordning (1996:1206) om fristående skolor

Gymnasieförordningen (1992:394)

Förordning (1994:741) om gymnasiesärskolan

Förordning (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning

Förordning (1992:736) om vuxenutbildning för
utvecklingsstörda

Förordning (1994:895) om svenskundervisning för invandrare

Förordning (2001:976) om utbildning, förskoleverksamhet och
skolbarnsomsorg för asylsökande barn m.fl.

Förordning (1997:702) om kvalitetsredovisning inom
skolväsendet